

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Wejherowie
84-200 Wejherowo; ul. Obrońców Helu 3
tel/fax 0~58 6727427, e-mail: psse.wejherowo@pis.gov.pl

Informacja o stanie bezpieczeństwa sanitarnego powiatu wejherowskiego w roku 2015

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Wejherowie
Ewa Banasik

Spis treści

WSTĘP	5
SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA CHOROÓB ZAKAŹNYCH W POWIECIE WEJHEROWSKIM	6
Wybrane choroby zakaźne objęte nadzorem epidemiologicznym.....	8
SZCZEPIENIA OCHRONNE.....	12
Wykonawstwo szczepień	12
Niepożądane odczyny poszczepienne (NOP):	15
Egzekwowanie obowiązku szczepień ochronnych.	16
STAN SANITARNY PODMIOTÓW MEDYCZNYCH ŚWIADCZĄCYCH USŁUGI LECZNICZE	16
Interwencje dotyczące podmiotów medycznych.....	18
Nadzór nad postępowaniem z odpadami medycznymi	19
STAN SANITARNY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ	20
Interwencje z zakresu higieny komunalnej	22
Ocena stanu sanitarnego kąpielisk.....	24
Ocena stanu sanitarnego basenów.....	25
OCENA JAKOŚCI WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA.	25
Działania prowadzone w roku 2015 w ramach nadzoru sanitarnego nad jakością wody przeznaczanej do spożycia przez ludzi	30
Badania wody w kierunku obecności bakterii Legionella	31
HIGIENA PRACY.....	31
Nadzór nad higienicznymi warunkami pracy.....	32
Substancje chemiczne i ich mieszaniny, produkty biobójcze.....	33
Choroby zawodowe.....	34
BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOŚCI	34
Nadzór nad środkami zastępczymi.....	41
Nadzór nad produkcją pierwotną.....	43
OCENA WARUNKÓW SANITARNYCH W PLACÓWKACH OŚWIATOWO-WYCHOWAWCZYCH	43
Ocena stanu sanitarno-higienicznego i technicznego sprzętu, pomieszczeń i budynków	44
Ocena warunków do utrzymania higieny osobistej przez uczniów.	45
Higienizacja procesu nauczania	45
Dożywanie dzieci i młodzieży w szkołach.	46
Warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego i rekreacji.....	48

Ocena wypoczynku dzieci i młodzieży.	49
Ocena warunków sanitarnych w przedszkolach, punktach przedszkolnych i żłobkach.	50
Interwencje dotyczące placówek oświatowo-wychowawczych	51
NADZÓR LABORATORYJNY.....	51
DZIAŁANIA KONTROLNO-REPRESYJNE	53
DZIAŁANIA PLANOWANE DO REALIZACJI W 2016r.	53
DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE OŚWIATY ZDROWOTNEJ I PROMOCJI ZDROWIA	54

WSTĘP

Mam przyjemność przedstawić Wysokiej Radzie informację na temat stanu sanitarnego w powiecie wejherowskim w roku 2015. Raport dotyczy sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych, stanu zaszczepienia podległej populacji, bezpieczeństwa żywności, bezpieczeństwa zdrowotnego wody do spożycia i w kąpieliskach, bezpieczeństwa i higieny pracy, oceny warunków higienicznych i zdrowotnych w placówkach oświatowo-wychowawczych, oraz stanu sanitarnego obiektów użyteczności publicznej, ze szczególnym uwzględnieniem placówek medycznych. Odrębną część opracowania stanowi sprawozdanie z działalności oświatowo - zdrowotnej, prowadzonej przy wydajnej współpracy podmiotów samorządowych.

W roku sprawozdawczym nie odnotowano zagrożeń, które by w sposób znaczący rzutowały na bezpieczeństwo sanitarne powiatu. Tak jak w roku wcześniejszym, intensyfikowaliśmy działania dotyczące wyegzekwowania obowiązku szczepień ochronnych. Część rodziców poddała się temu obowiązkowi na etapie postępowania administracyjnego, natomiast w stosunku do osób uchylających się, sukcesywnie występujemy do Wojewody Pomorskiego o nałożenie grzywny w celu przymuszenia na drodze postępowania egzekucyjnego.

Niesprzyjającą okolicznością w roku 2015 były okresowe braki w dostawie szczepionek, co nie tylko utrudniało prowadzone postępowania, ale rzutowało na realizację Programu Szczepień Ochronnych. Zdaniem specjalistów, notowane opóźnienia nie mają wpływu na kształtowanie się odporności populacyjnej.

W roku sprawozdawczym zmieniły się wymagania dotyczące żywienia dzieci i młodzieży w placówkach oświatowo-wychowawczych, wprowadzające zdrową, odpowiednio zbilansowaną dla potrzeb dzieci dietę. Z licznymi protestami ze strony społeczeństwa spotkały się ograniczenia dotyczące asortymentu w sklepikach szkolnych. Z półrocznej perspektywy można ocenić, że zarówno uczniowie jak i sklepiki szkolne w większości przypadków dostosowały się do wprowadzonych nakazów.

Kolejne, ważne zmiany w ustawodawstwie dotyczyły zasad nadzoru nad wodą do spożycia i w pływalniach. Regulacje zostały wprowadzone pod koniec roku 2015 stosownymi rozporządzeniami. Szczegółowe informacje na ten temat znajdują się w dalszej części opracowania.

Serdecznie zapraszam do lektury raportu o stanie sanitarnym powiatu. Mam nadzieję, że zawarte w nim obszernie informacje w wyczerpujący sposób przedstawiają zarówno zasady sprawowanego przez PIS nadzoru, jak i efekty naszych działań.

SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA CHOROÓB ZAKAŹNYCH W POWIECIE WEJHEROWSKIM

Podejrzanie oraz rozpoznanie choroby zakaźnej podlega obowiązkowi zgłoszenia przez lekarza pierwszego kontaktu do właściwego inspektora sanitarnego. Dotyczy to prawie 130 jednostek chorobowych wymienionych w Załączniku do Ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. t.j. 2013, poz. 947 z późn. zm.). W ubiegłym roku zgłoszono do PSSE w Wejherowie 3657 chorób zakaźnych podlegających obowiązkowi rejestracji oraz 162296 przypadków grypy i zachorowań grypopodobnych.

Tabela 1 Dane epidemiologiczne dotyczące występowania chorób zakaźnych w powiecie wejherowskim w latach 2006-2015.

Lp.	Jednostka chorobowa		Liczba zachorowań									
			2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1.		zatrucia pokarmowe	105	91	46	69	81	67	40	55	115	88
2.	Salmonelozy	posocznica	2	2	-	1	1	0	1	2	-	5
3.		Inne zakażenie pozajelitowe	-	-	-	-	-	-	3	3	-	1
4.	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe		3	3	1	-	2	-	33	51	125	126
5.	Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe		18	18	6	26	6	-	-	2	1	2
6.	Jad kiełbasiany (botulizm)		3	-	-	-	-	-	-	-	-	2
7.	Pełzakowa czerwotka ostra		4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8.	Lamblioza (giardioza)		2	-	-	3	6	-	3	2	8	10
9.	Wirusowe zakażenia jelitowe	ogółem	138	196	221	281	273	417	744	777	1307	1110
		w tym zakażenia wywołane przez rotawirusy	128	167	202	251	242	374	322	213	416	420
10.	Wirusowe zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2		89	122	142	195	188	308	398	469	687	450
11.	Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu ogółem		-	-	-	174	131	141	669	796	916	495
12.	Biegunka u dzieci do lat 2		58	45	16	49	26	55	273	345	291	141
13.	Tęžec		-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
14.	Krzтусiec		2	1	7	0	3	6	13	20	6	16
15.	Płonica (szkarlatyna)		19	21	153	142	65	58	185	361	274	218
16.	Choroba meningokokowa	zapalenie opon mózgowych	-	-	-	-	1	0	1	2	-	-
17.		posocznica	2	1	1	1	2	1	1	-	-	2
18.	Posocznica inna		4	2	1	-	-	-	-	-	-	-
19.	Borelioza z Lyme		22	30	21	15	13	22	32	43	50	47
20.	Ostre porażenia wiotkie u dzieci w wieku 0-14 lat		-	-	1	-	-	-	-	-	2	-

Lp.	Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań									
		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
21.	Styczność i narażenie na wściekliznę / potrzeba szczepień	40	41	46	33	42	34	39	37	36	32
22.	Wirusowe zapalenie mózgu	-	-	-	-	-	-	1	-	1	2
23.	Wirusowe zapalenie opon mózgowych	12	4	8	6	7	5	10	15	20	10
24.	Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	4	-	3	-	-	-	-	11	8	3
25.	Ospa wietrzna	548	460	465	840	922	857	1709	1559	1432	1329
26.	Różyczka	30	6	31	21	20	3	10	206	11	10
27.		typu B - ostre	3	-	-	-	-	1	-	-	-
28.	Wirusowe zapalenie wątroby	typu B - przewlekłe	7	10	1	7	7	2	-	2	57
29.		typu C (definicja z 2005r.+ definicja z 2014r.)	-	1	1	1	2	5	3	8	36
30.	Świnka (nagminne zapalenie przyusznic)	30	5	8	9	16	4	22	12	20	8
31.	Bąblowica	-	-	-	1	-	0	-	-	1	1
32.	Choroba wywołana przez Streptococcus pneumoniae	4	1	1	3	2	3	5	11	9	9
33.	Grypa i zachorowania grypopodobne	252	889	865	9545	2662	8186	41039	117670	112349	162296
34.	Grypa u dzieci do lat 14	76	282	239	4793	641	2636	22245	65932	59386	84775
35.	Gruźlica płuc	x	x	x	x	x	x	x	x	23	17

x - rejestr zachorowań na gruźlicę prowadziła Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gdańsku

Sytuację epidemiologiczną chorób zakaźnych na terenie powiatu w 2015r. należy uznać za ogólnie dobrą. Nie stwierdzono zachorowań, szerzących się epidemicznie, natomiast obserwowany wzrost zachorowań na niektóre choroby zakaźne miał charakter sezonowy lub był kontynuacją wcześniej stwierdzonych trendów wzrostowych.

W roku sprawozdawczym odnotowano sezonową wyższą zachorowań na grypę (zarejestrowano około 50 000 przypadków więcej niż w roku 2014, co stanowi wzrost liczby zachorowań o 30%).

W dalszym ciągu rejestruje się dużą liczbę zatruc pokarmowych, wywołanych przez pałeczki Salmonella, natomiast nieco zmalała liczba wirusowych i bakteryjnych biegunek.

Z chorób wieku dziecięcego od 3-4 lat notuje się spadek zachorowań na płonicę i ospę wietrzną, po wcześniejszym szczycie zachorowań. Cykliczna zmienność liczby zachorowań w skali kilkuletniej jest typowa dla chorób zakaźnych, w stosunku do których nie wdrożono szczepień ochronnych. Na tym samym jak w 2014r. niskim poziomie, utrzymują się zachorowania na różyczkę i świnkę. Jest to efekt prowadzonych od wielu lat obowiązkowych szczepień ochronnych. Niepokojący jest trend wzrostowy takich chorób jak krztusiec, zakażenia pneumokokowe oraz borelioza. Notowany od dwóch lat wzrost liczby

zachorowań na wzv typ B i C należy tłumaczyć poprawą diagnostyki tych chorób, a nie wzrostem zakażeń i nowych zachorowań.

W ubiegłym roku, po kilkuletniej przerwie, zarejestrowano 2 przypadki botulizmu oraz 2 posocznice, wywołane przez *Neisseria meningitidis*. Były to przypadki nie powiązane ze sobą epidemiologicznie.

W stosunku do wybranych chorób zakaźnych prowadzony jest nadzór epidemiologiczny polegający na przeprowadzaniu wywiadów epidemiologicznych oraz podejmowaniu działań przeciwepidemicznych w stosunku do osoby chorej lub jej otoczenia (np. chemioprophylaktyka, szczepienia ochronne, szczepienia poekspozycyjne, badania kału).

Wybrane choroby zakaźne objęte nadzorem epidemiologicznym

Tabela 2 Liczba osób objętych nadzorem epidemiologicznym

		Rok	2014r.	2015r.
Ilość przeprowadzonych wywiadów epidemiologicznych			800	728
Liczba osób objętych nadzorem (ogólnie)			397	458
Liczba osób objętych nadzorem w związku z bakteryjnym zakażeniem jelitowym			241	216
w tym:	osoby skierowane na kontrolne badanie kału na obecność pałeczek <i>Salmonella</i>	chorzy	115	88
		nosiciele	20	27
		otoczenie	90	80
Zachorowania na WZW t. B			57	75
Osoby skierowane na szczepienie p/w wirusowemu zapaleniu wątroby typu B	otoczenie WZW t. B		21	40
	nosiciele/chorzy WZW typu C		10	20
Pokąsania			337	274
Osoby skierowane na szczepienie poekspozycyjne p/w wściekliznie			36	32
Osoby objęte nadzorem lekarskim/dochozowaniem epidemiologicznym w związku z	narażeniem na zakażenie prątkiem gruźlicy		82	33
	zachorowaniem na gruźlicę		23	17
	botulizm		0	2
	zachorowania meningokokowe (ICHM)		0	2
	otoczenie ICHM		0	8
	narażeniem na zakażenie włośniem krętym		0	9
	lamblioza		8	10
	zakażenia <i>Streptococcus pneumoniae</i>		9	9

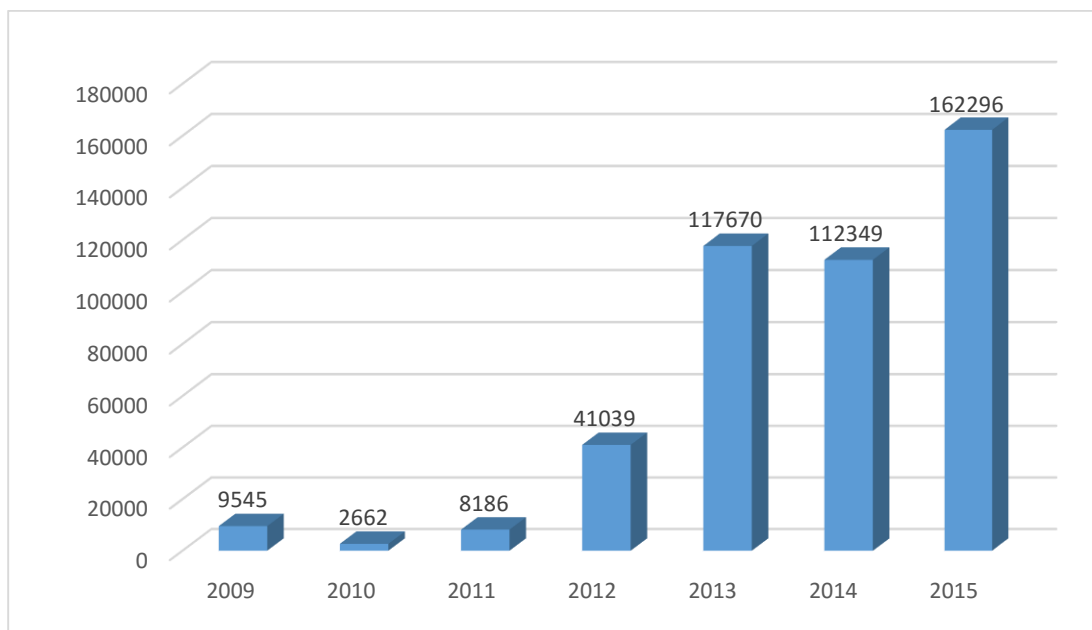

Grypa i zachorowania grypopodobne.

Grypa to ostra choroba układu oddechowego, przenoszona drogą kropelkową (np. przez kaszel, kichanie, kontakt z wydzielinami górnych dróg oddechowych chorego). Grypa nadal stanowi poważny problem zdrowotny, społeczny i ekonomiczny, zarówno ze względu na dużą absencję chorobową generującą straty finansowe u pracodawcy, jak i poważne powikłania pochorobowe typu zapalenie ucha środkowego, górnych i dolnych dróg oddechowych, zapalenie mięśnia sercowego, zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych i inne.

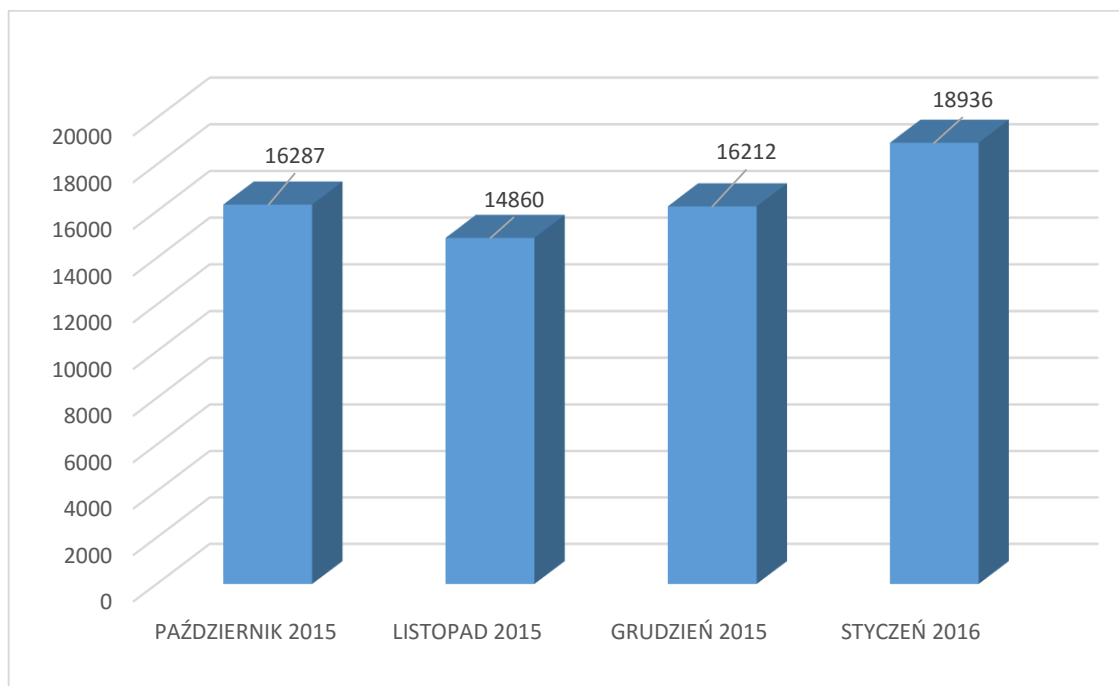
W ostatnich dwóch latach rejestrowaliśmy w powiecie ponad 100 tysięcy zachorowań grypopodobnych rocznie, w 2015 roku ilość zachorowań przekroczyła 162 tysiące, z tym że wzrost ten częściowo może wynikać z poprawy zgłaszalności chorób zakaźnych przez podmioty lecznicze.

Wykres 1 Liczba zgłoszonych ostrych infekcji górnych dróg oddechowych (w tym przypadków grypy oraz podejrzeń zachorowań na grypę) w powiecie wejherowski w latach 2009 - 2015

Zachorowania grypopodobne, ostre infekcje dróg oddechowych oraz grypa występują przede wszystkim w okresie od września do kwietnia (w tzw. sezonie epidemicznym). Szczyt zachorowań ma miejsce zwykle między styczniem a marcem.

Wykres 2 Liczba zgłoszonych ostrych infekcji górnych dróg oddechowych (w tym przypadków grypy oraz podejrzeń zachorowań na grypę) w powiecie wejherowskim w okresie od października 2015r. do stycznia 2016r.

Pomimo dostępnych na rynku szczepionek w 2015 roku w powiecie wejherowskim przeciwko grypie sezonowej zaszczepiły się zaledwie 1932 osoby, co stanowi 0,9% populacji powiatu. Należy podkreślić, że odsetek zaszczepionych w kraju jest 2-3 krotnie wyższy. Wskazane jest nasilenie działań edukacyjnych, motywujących mieszkańców powiatu do podjęcia szczepień oraz propagowanie zachowań, zmniejszających szerzenie się zachorowań (właściwe nawyki higieniczne, domowa izolacja chorych, konsultacje lekarskie w przypadku nasilania się objawów). Wdrożenie szczepień przeciw grypie jest szczególnie istotne w grupach ryzyka, tj. ze wskazań klinicznych u osób przewlekle chorych, z obniżoną odpornością, u pensjonariuszy zakładów opiekuńczo - leczniczych, opiekuńczo - pielęgnacyjnych czy też mieszkańców domów pomocy społecznej oraz ze wskazań epidemiologicznych – małe dzieci uczęszczające do placówek oświatowo - wychowawczych, osoby starsze, pracownicy służby zdrowia, oświaty, środków komunikacji publicznej itd.

Zapobieganie rozprzestrzenianiu się zakażeń:

- przestrzeganie zasad higieny (mycie i dezynfekcja rąk),
- stosowanie wyłącznie chusteczek jednorazowych,
- dostosowanie ubioru do warunków pogodowych (unikać przegrzewania i wyziębiania organizmu),
- prawidłowe odżywianie (zbilansowane pod względem ilościowym i jakościowym),
- unikanie przebywania w dużych skupiskach ludzi (w miarę możliwości),
- częste wietrzenie pomieszczeń,

- szczepienia p/w grypie,
- osoby chore powinny pozostać w domu!

Zakażenia jelitowe i zatrucia pokarmowe

W roku 2015 zaobserwowano niewielki spadek bakteryjnych zatruc pokarmowych, ale i tak od wielu lat utrzymują się na wysokim poziomie prawie 100-tu zatruc rocznie. Najczęstszą przyczyną w/w zakażeń są pałeczki z rodzaju *Salmonella*. W 2015 roku odnotowano 88 przypadków zachorowań wywołanych tymi bakteriami, w tym 23 ogniska zatruc pokarmowych (o 8 więcej niż w roku ubiegłym). Były to głównie małe, kilkuosobowe ogniska rodzinne, związane z niezachowaniem reżimu higienicznego w trakcie przygotowywania posiłków. Wszystkie osoby chore oraz osoby z ich najbliższego otoczenia zostały objęte nadzorem epidemiologicznym. Wykonano u nich kontrolne badania kału oraz poinformowano o koniecznych działaniach profilaktycznych zapobiegających szerzeniu się zakażeń.

W roku sprawozdawczym zaobserwowano spadek zakażeń jelitowych i biegunek w stosunku do roku w 2014 o około 20-30%. Najczęstszym czynnikiem wywołującym zakażenia jelitowe u niemowląt i małych dzieci do 2 roku życia były rotawirusy. Pomimo dostępności na rynku szczepionek w 2015 roku przeciwko rotawirusom zaszczepiono zaledwie 378 dzieci.

Inwazyjna choroba meningokokowa

Choroba charakteryzuje się gwałtownym i ciężkim przebiegiem, często pod postacią posocznicy i zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych. Grupy ryzyka to małe dzieci i młodzież oraz osoby starsze. Do zakażenia dochodzi drogą kropelkową lub poprzez bezpośredni kontakt z wydzieliną dróg oddechowych chorego.

W ostatnich latach rejestrujemy na terenie powiatu pojedyncze przypadki inwazyjnej choroby meningokokowej, nie zaobserwowano wystąpienia zachorowań szerzących się w sposób epidemiczny.

W 2015 r. zarejestrowano 2 przypadki posocznicy wywołanej przez meningokoki, 8 osób z najbliższego otoczenia chorych objęto nadzorem epidemiologicznym oraz zastosowano chemioprophylaktykę.

Botulizm

Zakażenie laseczką jadu kiełbasianego (botulizm) to zatrucie drogą pokarmową. Bardzo rzadko zdarza się botulizm przyranny, pochodzący z zakażenia rany tą bakterią.

Toksyna botulinowa to najsilniejsza znana trucizna, która uszkadza układ nerwowy. Rokowanie jest zawsze poważne, chory może umrzeć z powodu uogólnionych porażań lub powikłań (zachłystowe zapalenie płuc).

Zapobieganie polega na: odpowiednim przygotowywaniu i przechowywaniu produktów spożywczych, dokładnej pasteryzacji konserw/przetworów, niejadaniu i niszczeniu potraw podejrzanych (konserwy z bombażem).

Stwierdzone w roku sprawozdawczym 2 przypadki zakażenia dotyczyły osób nie powiązanych epidemiologicznie. Chorzy byli leczeni w Pomorskim Centrum Chorób Zakaźnych i Gruźlicy, hospitalizacja zakończyła się pełnym powrotem do zdrowia. W pierwszym przypadku prawdopodobnym w źródłem zakażenia były przetwory domowej roboty, w drugim przypadku źródła zakażenia nie ustalono.

Krztusiec

Krztusiec (koklusz) jest ostrą, bardzo zakaźną chorobą dróg oddechowych występująca wyłącznie u ludzi. Często pojawiają się bardzo poważne powikłania takie jak: ropne zapalenie płuc z elementami rozedmy lub niedodmy, ostre zapalenie ucha środkowego, przemijające niedowłady połowicze, afazja, głuchota itp. Na skutek uporczywych wymiotów może dojść do zasadowicy metabolicznej, wystąpienia objawów tężyczki oraz zachłystowego zapalenia płuc.

Od kilku lat rejestrujemy stały wzrost zachorowań na krztusiec. W 2015 na terenie powiatu zarejestrowano 16 przypadków choroby (o 10 przypadków więcej niż w roku ubiegłym). Należy liczyć się z większą faktyczną liczbą chorych ze względu na słabą rozpoznawalność krztuśca. Przyczyną notowanego od kilku lat wzrostu zachorowań może być spadek odporności poszczepiennej u młodzieży oraz wzrost zjadliwości bakterii. W 2016 roku dodano w Programie Szczepień Ochronnych obowiązkowe szczepienia przeciwko krztuścowi u dzieci w 14 roku życia. Z uwagi na potrzebę ochrony noworodków lub nie w pełni uodpornionych niemowląt, wskazane są szczepienia osób dorosłych z otoczenia tych dzieci.

SZCZEPIENIA OCHRONNE.

W ramach nadzoru nad dystrybucją szczepionek i wykonawstwem szczepień ochronnych, podczas kontroli sanitarnej sprawdza się:

- dokumentację medyczną, w tym obieg kart szczepień,
- prawidłowość wypełniania kart szczepień,
- poświadczenia wysłanych przez przychodnię wezwań na szczepienia,
- zapisy dotyczące przekazania rodzicom/opiekunom dziecka informacji na temat obowiązkowych i zalecanych szczepień ochronnych w tym możliwości wystąpienia NOP-u,
- technikę wykonania szczepień z oceną miejsca wkłucia oraz zachowania zasad aseptyki i antyseptyki,
- warunki techniczne i higieniczno-sanitarne punktów szczepień
- postępowanie z odpadami medycznymi.

Wykonawstwo szczepień

Na terenie powiatu funkcjonuje 29 punktów szczepień, a liczba dzieci podlegająca obowiązkowi szczepień wynosi 50 800.

Tabela 3 Analiza wykonawstwa obowiązkowych szczepień ochronnych dzieci w punktach szczepień w 2015 roku (nie uwzględniono przychodni z bardzo małą ilością dzieci)

Lp.	Nazwa placówki	% zaszczepienia w danym roku											
		Błonica, tężec, krztusiec, Hib, Polio 3 r.ż.		Odra, świnka, różyczka 3 r.ż.		Błonica, tężec, krztusiec 6 rż		Odra, świnka, różyczka 10 rż		Błonica, tężec 14 r.ż.		Błonica, tężec 19 r.ż	
		2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
1	NZOZ Nr 1 Rumia	91	90	94	96	54	20	60	47	69	79	24	2
2	NZOZ „Panaceum” Rumia	98	99	97	98	81	42	81	57	90	83	51	51
3	NZOZ „ARS MEDICA” Rumia	97	92	97	97	82	58	96	60	91	85	71	82
4	NZOZ „I-MED.” Rumia	88	94	94	96	55	20	40	25	33	44	18	30
5	NZOZ Nr 1 Reda	93	94	96	98	79	45	91	75	99	88	0	68
6	NZOZ Nr 3 Reda	91	89	97	98	85	67	86	58	65	77	65	61
7	NZOZ „Śródmieście” Reda	15	77	94	95	18	54	41	21	63	35	67	83
8	NZOZ „Bukowa” Wejherowo	87	91	87	94	22	1	98	62	84	80	72	58
9	NZOZ „Bukowa” filia Bolszewo	94	94	95	97	brak dzieci w roczniku	26	brak dzieci w roczniku		brak dzieci w roczniku		brak dzieci w roczniku	
10	NZOZ Kaszuby Wejherowo	98	96	98	100	79	29	96	34	94	89	70	60
	NZOZ Kaszuby Wejherowo filia Fenikowskiego	97	89	99	98	77	38	100	95	94	83	91	50
11	NZOZ „Medycyna Rodzinna” Wejherowo	100	99	99	98	100	65	98	96	94	96	89	93
12	NZOZ Luzino	98	96	100	98	67	32	98	71	100	96	5	2
13	GOZ Choczewo	100	100	100	100	100	58	100	100	100	98	86	74
14	NZOZ Gościcino	97	93	97	96	82	69	90	95	93	91	90	82
15	NZOZ Gniewino	100	99	100	100	96	79	94	99	99	95	93	70
16	NZOZ Szemud	90	98	100	100	78	58	40	49	94	94	30	17
17	NZOZ Szemud filia Kielno	92	96	97	99	72	17	63	30	93	92	19	62
18	NZOZ Linia	100	100	100	100	94	81	98	65	93	100	63	35
19	NZOZ Linia filia Strzepcz	100	100	100	100	92	77	100	100	100	100	98	100
20	SPZOZ Łęczyce	97	92	97	97	74	40	83	79	84	90	77	82
Średnia wyszczepialność		92	94	97	98	74	46	79	66	85	85	58	58

Szczepienia obowiązkowe.

Szczepienia przeciwko BCG u noworodków, wykonywane w szpitalu tuż po urodzeniu, wynoszą prawie 100%. Pozostałe obowiązkowe szczepienia przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi, Hib i Polio, oraz odrze, śwince, różyczce u dzieci do 3 r. ż. wykonywane są na zadawalającym poziomie, i wynoszą odpowiednio 94% i 98%. Dużo gorzej wyglądają szczepienia przypominające u starszych dzieci. Odsetek 6-latków zaszczepionych przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi wynosi 46%, natomiast 10-latki zaszczepiono przeciwko odrze, śwince, różyczce w 66% odsetku. Największy odsetek zaszczepionych dzieci w zakresie szczepień podstawowych odnotowano w: GOZ w Choczewie, NZOZ w Linii i Strzeczcu, NZOZ w Gniewinie, NZOZ Medycyna Rodzinna w Wejherowie oraz w NZOZ Panaceum w Rumi. Najniższy odsetek miały przychodnie NZOZ „Śródmieście” w Redzie oraz NZOZ Kaszuby filia Fenikowskiego w Wejherowie i NZOZ nr 3 w Redzie.

Szczepienia przypominające przeciwko błonicy i tężcowi młodzieży w 14 r.ż. wykonano w 85%, a u 19-latków wykonano na poziomie 58%. Najgorzej przedstawiają się szczepienia 19-latków w NZOZ Nr 1 w Rumi i NZOZ w Luzinie. Brakujące szczepienia są uzupełniane w starszych rocznikach, z wyjątkiem szczepień 19-latków, ponieważ szczepienia refundowane przez Ministerstwo Zdrowia obejmuje młodzież do ukończenia 18 lat (19 r.ż.). Niski odsetek zaszczepienia młodzieży w 19 r.ż. spowodowany jest głównie tym, iż są to już osoby pełnoletnie i same niechętnie zgłaszają się na szczepienia ochronne. Mało skuteczny jest sposób wzywania na powyższe szczepienia. Są to najczęściej ogólnodostępne ogłoszenia w pomieszczeniach przychodni a nie indywidualne wezwania.

Pogorszenie wyszczepialności w roku sprawozdawczym, zwłaszcza w starszych rocznika, wynika w głównej mierze z niedoboru preparatów szczepionkowych refundowanych z Ministerstwa Zdrowia. Opóźnienia i braki w dostawie szczepionek związane były z niewywiązaniem się producentów szczepionek z zamówień i wynikały z globalnego wzrostu zapotrzebowania na szczepionki. Okresowe niedobory dotyczyły preparatów uodporniających przeciwko takim chorobom jak błonica, tężec, krztusiec (szczepienie w 6 roku życia) oraz odra, świnka i różyczka (szczepienie przypominające w 10 roku życia). Według stanowiska Krajowego konsultanta ds. pediatrii zaistniała sytuacja nie odbija się niekorzystnie na stopniu odporności zbiorowej szczepionej populacji.

Oprócz szczepień obowiązkowych u dzieci i młodzieży Program Szczepień Ochronnych zawiera również wykaz szczepień obowiązkowych dla osób z grup ryzyka. Wymienimy tylko niektóre z nich:

1. Przeciwno ospie wietrznej zaszczepiło się 217 osób na 279 uprawnionych do darmowego szczepienia. Przypominamy, że do nieodpłatnych szczepień uprawnione są nie tylko dzieci uczęszczające do żłobka czy klubów dziecięcych ale również dzieci do ukończenia 12 roku życia

przebywające w rodzinnych domach dziecka, domach pomocy społecznej, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, zakładach opiekuńczo – pielęgnacyjno-leczniczych oraz dzieci (wraz z otoczeniem do 13 roku życia, które nie chorowało na ospę wietrzną) zakażone HIV, z ostrą białaczką limfoblastyczną w okresie remisji, przed leczeniem chemioterapią lub immunosupresją.

2. Przeciwno WZW typu B wykonano szczepienia u 256 osób z grup ryzyka.
3. Przeciwno chorobom wywołanym przez pneumokoki zaszczepiono 468 osób.

Ze względu na dużą liczbę przypadków ospy wietrznej, narastającą liczbę zakażeń pneumokokowych oraz ryzyko wystąpienia ciężkich powikłań pochorobowych, należałoby objąć całą populację dzieci szczepieniami obowiązkowymi przeciwko powyższym chorobom a nie tylko wyznaczone grupy ryzyka.

Szczepienia zalecane (odpłatne)

W 2015 roku przeciwko ospie wietrznej zaszczepiło się zaledwie 155 dzieci z powiatu. Zaszczepiono również 838 osób przeciwko pneumokokom (jako szczepienie zalecane.) Przeciwno zakażeniom wirusem brodawczaka ludzkiego, odpowiedzialnego za raka szyjki macicy zaszczepiono 309 dziewcząt w ramach programu profilaktycznego prowadzonego przez Gminę Luzino oraz Rumię i Redę. Przeciwno biegunkom wywołanym przez rotawirusy zaszczepiono 378 dzieci oraz 104 osoby przeciwko zakażeniom wywołanym przez meningokoki. Przeciwno WZW typu B zaszczepiono 1647 osób. Przeciwno grypie zaszczepiło się 1932 (w I półroczu 87 osób natomiast w drugim 1845 osób), co stanowi 0.9% populacji powiatu.

Niepożądane odczyny poszczepienne (NOP):

Niepożądany odczyn poszczepienny (NOP) - jest to nieprawidłowa reakcja organizmu, mająca związek z podaną szczepionką.

Tabela 4 Występowanie NOP-ów w latach 2011-2015 (z podziałem na rodzaj)

Lata/rodzaj NOP	2011	2012	2013	2014	2015
ciężki	0	0	0	0	0
poważny*	1	1	2	3	4
łagodny	6	7	10	25	13
suma	7	8	12	28	17

*wszystkie NOP- y poważne zakończone pełnym powrotem do zdrowia

W roku 2015 prowadzono 4 postępowania wyjaśniające brak zgłoszenia NOP-u przez lekarza, w 1 przypadku ukarano lekarza grzywną.

Egzekwowanie obowiązku szczepień ochronnych.

Do chwili obecnej odnotowano 346 rodziców, którzy odmawiają wykonania szczepień swoich dzieci, głównie pod wpływem ruchów antyszczepionkowych. Obowiązek wykonania zaległych szczepień dotyczy 249 dzieci, to jest o około 100 dzieci więcej, niż w roku ubiegłym. Różnica wynika z poprawy zgłaszania tych osób przez punkty szczepień.

W roku 2015 wysłano około 20 pism zachęcających do szczepień, 57 wezwań do wykonania szczepienia oraz 62 upomnienia informujące o wdrożeniu postępowania egzekucyjnego w przypadku dalszego nie wykonania obowiązku szczepień. W wyniku podjętych działań 56 uchylających rodziców zdecydowało się na podjęcie szczepień ochronnych u swoich dzieci.

W 2015 roku PPIS w Wejherowie wysłał do Wojewody Pomorskiego 18 wniosków z prośbą o zastosowanie środka egzekucyjnego w postaci grzywny w celu przymuszenia do wykonania obowiązkowych szczepień ochronnych. Wojewoda nałożył 4 grzywny o łącznej wartości 8 000 złotych. Pozostałe wnioski zostały cofnięte ze względu na chwilowe braki wybranych preparatów szczepionkowych refundowanych przez Ministerstwo Zdrowia.

STAN SANITARNY PODMIOTÓW MEDYCZNYCH ŚWIADCZĄCYCH USŁUGI LECZNICZE

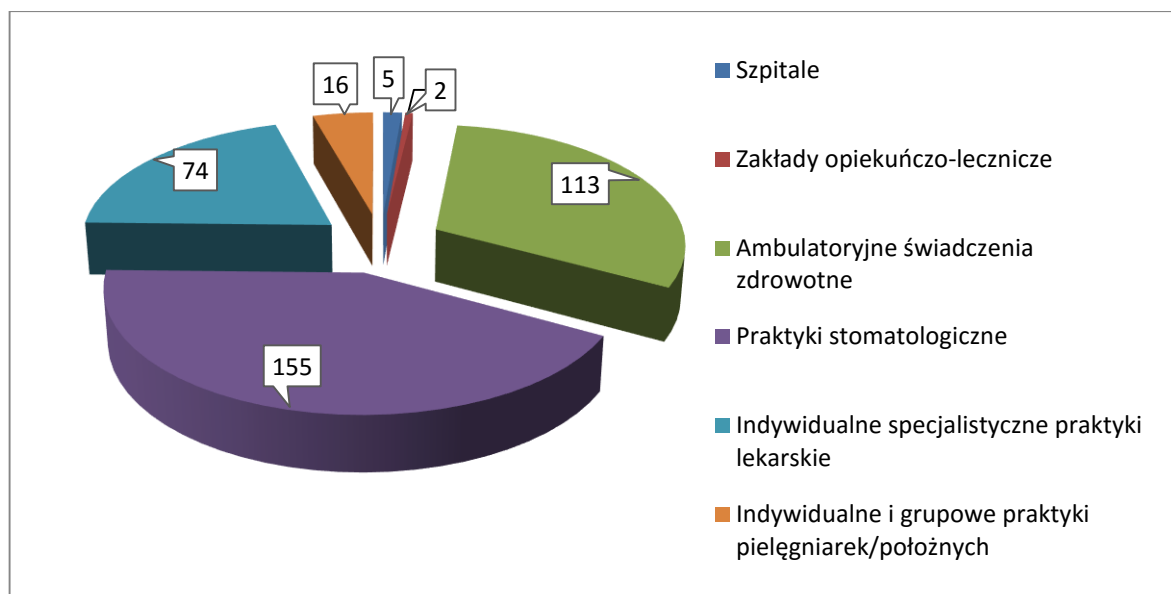
Podmioty lecznicze znajdujące się na terenie powiatu – 365

- Szpitale – 5
  - Szpital Specjalistyczny w Wejherowie
  - Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Pomorskie Centra Kardiologiczne - Wejherowo, w budynku Szpitala Specjalistycznego w Wejherowie
  - MED-ORAL Spółka z o.o. w Rumi
  - NZOZ „PROOKO” Szpital jednego dnia w Rumi
  - Oddział Rehabilitacyjny Szpitala Uzdrowskiego Sopot w Koleczkowie
- Zakłady opiekuńczo-lecznicze – 2
- Ambulatoryjne świadczenia zdrowotne (ZOZ) – 113
- Praktyki Stomatologiczne – 155
- Indywidualne Specjalistyczne Praktyki Lekarskie – 74
- Indywidualne i grupowe Praktyki Pielęgniarek/Położnych – 16

W 2015 roku zarejestrowano 29 nowych obiektów.

Wykres 3 Podmioty lecznicze na terenie powiatu wejherowskiego

W 2015 roku przeprowadzono 318 kontroli sanitarnych, w tym zakłady opieki zdrowotnej były kontrolowane 2x w roku, a gabinety praktyk lekarskich 1x na dwa lata.

Przeprowadzając kontrole sanitarne oceniano warunki sanitarno-techniczne pomieszczeń i ich funkcjonalność, postępowanie z brudną bielizną, postępowanie z odpadami medycznymi i komunalnymi oraz sposób zaopatrzenia w wodę. Szczególny nacisk położono na zapobieganie zakażeniom zakładowym/szpitalnym poprzez kontrole opracowanych i stosowanych procedur.

Podczas kontroli podmiotów medycznych najczęściej stwierdzano nieprawidłowości dotyczące stanu sanitarno-technicznego, sanitarno-higienicznego, prowadzenia kontroli wewnętrznej w zakresie zapobiegania zakażeniom wewnątrzzakładowym oraz opracowania i wdrożenia procedur mających na celu zapobieganie tym zakażeniom.

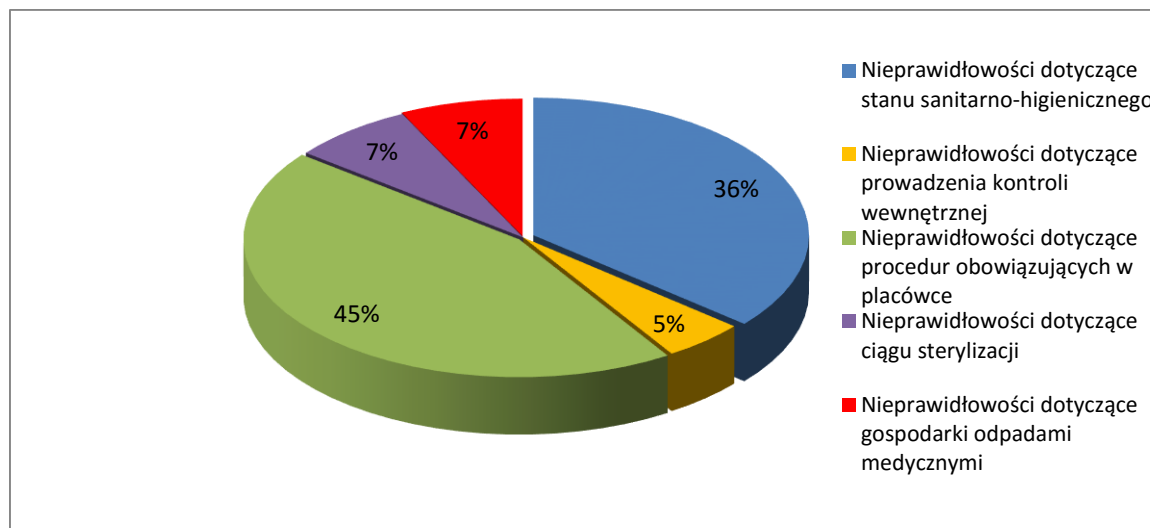
W celu podniesienia standardu świadczonych usług medycznych placówki są wyposażane w nowoczesny sprzęt medyczny, poprawiano bieżący stan sanitarno - techniczny obiektów, odnawiano powłoki malarskie ścian, zapewniono właściwy stan techniczny podłóg, prowadzono prace budowlane związane z rozbudową i przebudową obiektów w celu dostosowania pomieszczeń do obowiązującego rozporządzenia lub rozszerzenia zakresu świadczonych usług. Większość placówek spełnia obecnie wymagania obowiązujących przepisów.

W listopadzie 2015 roku przedłużono termin dostosowania pomieszczeń i urządzeń podmiotów wykonujących działalność leczniczą do dnia 31 grudnia 2017r.

W roku 2015 nałożono 9 mandatów na łączną kwotę 2150 zł głównie za niewłaściwą gospodarkę odpadami medycznymi, stosowanie przeterminowanych środków dezynfekcyjnych i leków, nie zgłoszenie NOP oraz palenie papierosów w przychodni. Ponadto wydano 48 decyzji

administracyjnych ze względu m.in. na niewłaściwy stan sanitarno-techniczny pomieszczeń (ubytki w ścianach, posadzkach, brudne ściany, sufity, zniszczona stolarka drzwiowa, uszkodzone wyposażenie), nie zachowanie właściwego ciągu sterylizacji narzędzi.

Wykres 4. Odsetek stwierdzonych nieprawidłowości w podmiotach med.

W ubiegłym roku przeprowadzono łącznie 14 kontroli w Szpitalu Specjalistycznym w Wejherowie. Ogólny stan szpitala oceniono jako dobry. Na bieżąco prowadzone są prace naprawczo-remontowe w celu zapewnienia właściwego stanu sanitarno-higienicznego obiektu.

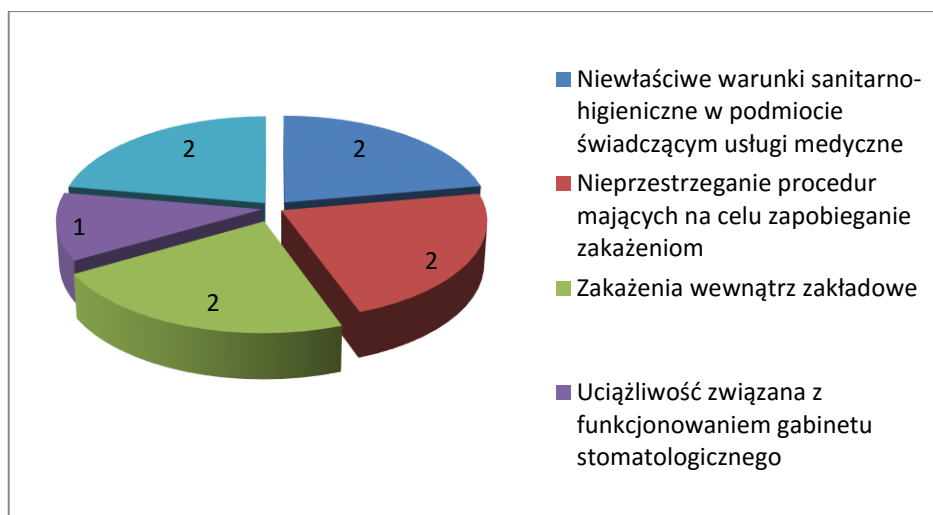
Największe prace wykonane w 2015 roku w szpitalu dotyczyły przebudowy i modernizacji Oddziału Kardiologii i Pracowni Endoskopii. Odnowiono również podłogi w Zakładzie Rehabilitacji oraz powłoki malarskie w części pomieszczeń Oddziału Pediatrii, Położnictwa i Ginekologii, Chorób Wewnętrznych i Chirurgii Ogólnej. Odnowiono pomieszczenia Zakładu Patologii, wykonano II i III etap prac związanych z dźwiękowym systemem ostrzegawczym. Zakupiono nowe meble do pomieszczeń SOR – części kardiologiczno-internistycznej.

Stan sanitarno – higieniczny oddziału szpitalnego oraz bloku operacyjnego MED-ORAL Spółka z o.o. w Rumii i NZOZ „PROOKO” Szpital jednego dnia w Rumii nie budzi zastrzeżeń.

Interwencje dotyczące podmiotów medycznych.

W roku 2015 zgłoszono w sumie 9 interwencji, z tego 2 nie zostały potwierdzone.

Wykres 5 Zgłaszane interwencje dot. podmiotów medycznych

Nadzór nad postępowaniem z odpadami medycznymi

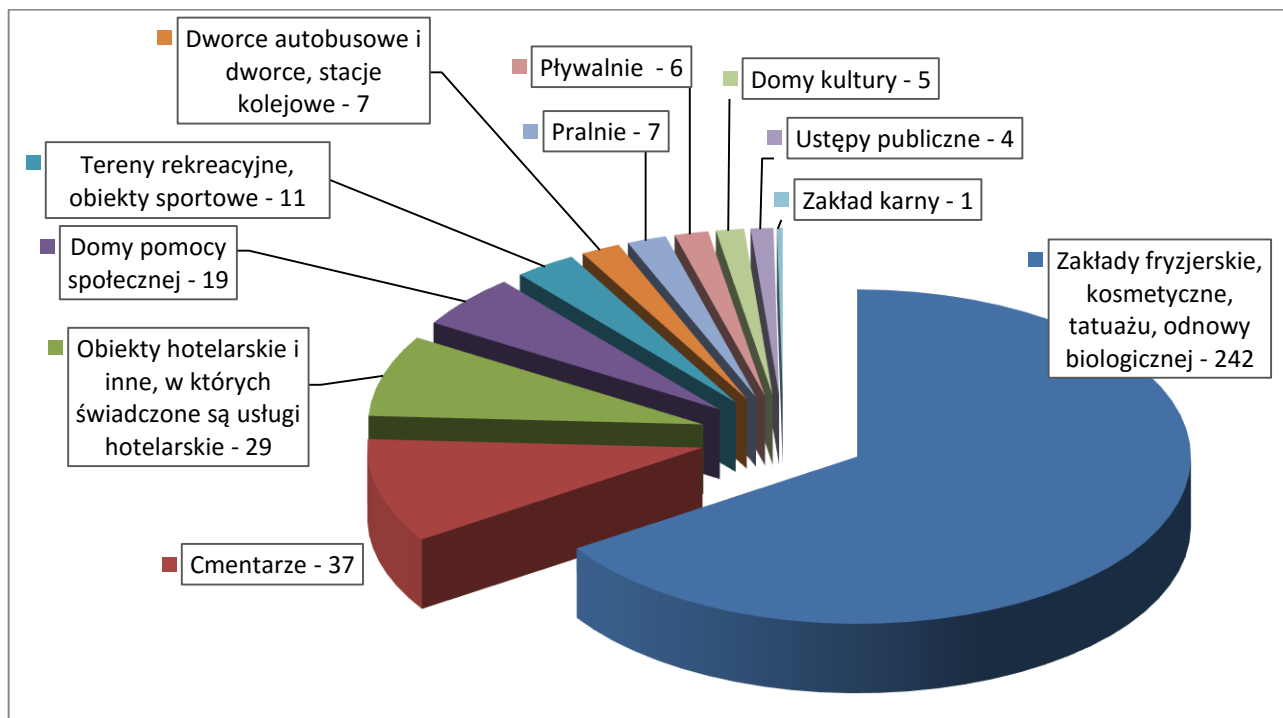
Obowiązek gospodarowania odpadami spoczywa na wytwórcy odpadów. Wytwórca zakaźnych odpadów medycznych jest zobowiązany do przekazania tych odpadów specjalistycznej firmie transportowej, posiadającej wymagane zezwolenia, w celu przetransportowania ich do wskazanego przez niego miejsca unieszkodliwienia (spalarni). Każdy pojemnik i każdy worek z odpadami medycznymi powinien posiadać widoczne oznakowanie identyfikujące wytwórcę (kod odpadów w nich przechowywanych, siedzibę wytwórcy odpadów, datę zamknięcia). Przekazanie odpadów transportującemu nie zwalnia z odpowiedzialności. Wytwórca zakaźnych odpadów medycznych jest zwolniony z odpowiedzialności dopiero z chwilą ich unieszkodliwienia przez termiczne przekształcenie. Dokument potwierdzający unieszkodliwienie zakaźnych odpadów medycznych wydawany jest przez spalarnię w postaci zestawienia wyszczególniającego rodzaje i masę tych odpadów poddanych unieszkodliwieniu w ciągu jednego miesiąca.

Nadzór sanitarny nad odpadami medycznymi dotyczy sposobu postępowania z odpadami medycznymi w obiektach tj. segregacji, opisywania, magazynowania, transportu wewnętrznego oraz przekazywania do unieszkodliwienia. Stwierdzone w podmiotach medycznych nieprawidłowości na terenie powiatu nie były tak liczne, nałożono 5 mandatów za nieprawidłową gospodarkę odpadami medycznymi na kwotę 1500 zł (o połowę mniej niż w roku wcześniejszym).

W roku 2015 Zakład utylizacji odpadów EKO-DOLINA w Łęczycach zgłosił 13 przypadków pojawienia się niebezpiecznych odpadów medycznych w odpadach komunalnych. Tylko w dwóch przypadkach zidentyfikowano wytwórcę odpadów – placówkę weterynaryjną i hospicjum spoza powiatu wejherowskiego, pozostałych nie można było ustalić. Zakład EKO-DOLINA przekazał odpady do unieszkodliwienia podmiotowi uprawnionemu.

STAN SANITARNY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

Wykres 6 Liczba obiektów użyteczności publicznej ujętych w ewidencji

Kontrolę stanu sanitarnego przeprowadzono w 284 obiektach użyteczności publicznej z 368 ujętych w ewidencji. Kontrole objęły następujące grupy obiektów:

- Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu, odnowy biologicznej – 190 kontrole
- Obiekty hotelarskie i inne, w których świadczone są usługi hotelarskie – 32 kontrole
- Ustępy publiczne – 5 kontrole
- Domy pomocy społecznej (placówki zapewniające całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym fizycznie, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku) – 24 kontrole
- Dworce autobusowe i kolejowe, stacje kolejowe – 9 kontrole
- Tereny rekreacyjne, obiekty sportowe – 12 kontrole
- Domy kultury – 2 kontrole
- Cmentarze – 21 kontrole
- Zakład karny - 1 kontrola
- Pralnie – 7 kontrole

Ponadto przeprowadzono 20 innych kontroli w tym:

- ekshumacji – 23
- środków transportu – 16 (autokary, samochody do przewozu bielizny)

W w/wymienionych obiektach oceniano m.in.:

- Stan techniczno-higieniczny pomieszczeń i ich wyposażenia
- Zaopatrzenie w wodę przeznaczoną do spożycia
- Właściwą gospodarkę odpadami (w tym odpadami medycznymi w zakładach kosmetycznych) i ściekami
- Postępowanie z bielizną (obiekty hotelarskie, domy pomocy społecznej)
- Dbłość o stan bieżący czystości pomieszczeń oraz otoczenia obiektu
- Na cmentarzach – zapewnienie punktów poboru wody oraz pojemników na odpady, ogrodzenie terenu

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami w kontrolowanych obiektach wydawano zalecenia do niezwłocznego usunięcia nieprawidłowości, wydano 6 decyzji merytorycznych, 15 decyzji płatniczych na łączną kwotę 2321 zł oraz wystawiono 6 mandatów na łączną kwotę 1200 zł.

Obiekty prowadzące całodobową opiekę nad osobami przewlekle chorymi lub osobami w podeszłym wieku

Nadzorem sanitarnym objętych jest 19 domów opieki, o 3 więcej niż w roku poprzednim. W większości są to placówki, które zgodnie z ustawą o pomocy społecznej posiadają wymagane zezwolenie wojewody na prowadzenie takiej działalności.

Kontrole ujawniły w 5-ciu przypadkach prowadzenie przedmiotowej działalności nielegalnie, bez wymaganego zezwolenia wojewody, oraz bez zatwierdzenia pionu żywienia. Problem ten pojawiał się również w latach poprzednich, najwięcej nieprawidłowości stwierdzono w placówkach zlokalizowanych na terenie Rumii. We współpracy z Urzędem Wojewódzkim podejmowaliśmy działania w celu oceny warunków panujących w takich obiektach oraz w celu przymuszenia do zalegalizowania prowadzonej działalności. W efekcie dwie placówki uzyskały decyzję zatwierdzającą pion żywienia, natomiast w dalszym ciągu nie zostały zarejestrowane w rejestrze wojewody. Inna z placówek, pomimo nałożonych kar pieniężnych przez wojewodę, nadal uchyla się od rejestracji. Przedmiotowe placówki nie spełniają obowiązujących wymogów koniecznych do rejestracji, a modernizacje obiektów wymagają dużych nakładów finansowych.

W roku 2015 wpłynęła 1 interwencja na niewłaściwe warunki panujące w domu opieki na terenie powiatu. Podczas przeprowadzonej kontroli potwierdzono wskazane nieprawidłowości, w związku z czym wszczęto postępowanie administracyjne w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości (wydano decyzję administracyjną).

Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu, odnowy biologicznej

Nadzorem sanitarnym objętych jest 242 zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu, odnowy biologicznej, z których skontrolowano 183 obiekty. W roku 2015 powstało 48 nowych obiektów, 32 zlikwidowano.

Przeprowadzając kontrole sanitarne oceniano warunki sanitarno-techniczne pomieszczeń i ich funkcjonalność, postępowanie z narzędziami, bielizną oraz postępowanie z odpadami. W zakładach kosmetycznych szczególnie nacisk położono na zapobieganie zakażeniom poprzez kontrole:

- opracowanych i stosowanych procedur mających na celu zapobieganie tym zakażeniom,
- właściwe postępowanie z narzędziami wielorazowego użytku wykorzystywanymi do zabiegów z naruszeniem ciągłości tkanki,
- właściwe postępowanie z niebezpiecznymi odpadami medycznymi.

Podczas kontroli najczęściej stwierdzano nieprawidłowości dotyczące stanu sanitarno-technicznego, sanitarno-higienicznego, opracowania i wdrożenia procedur. Za stwierdzone nieprawidłowości nałożono w 4 obiektach mandaty na łączną kwotę 900 zł oraz wydano jedną decyzję administracyjną.

Chętni właściciele i pracownicy zakładów kosmetycznych, tatuażu, studiów fryzjerskich brali udział w bezpłatnych szkoleniach realizowanych w ramach Programu „Zapobieganie zakażeniom HCV”, współfinansowanego przez Szwajcarię w ramach szwajcarskiego programu współpracy z nowymi członkowskimi Unii Europejskiej oraz Ministra Zdrowia. Na szkolenia organizowane w Gdańsku za pośrednictwem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Wejherowie zgłoszono 11 osób z powiatu wejherowskiego.

Interwencje z zakresu higieny komunalnej

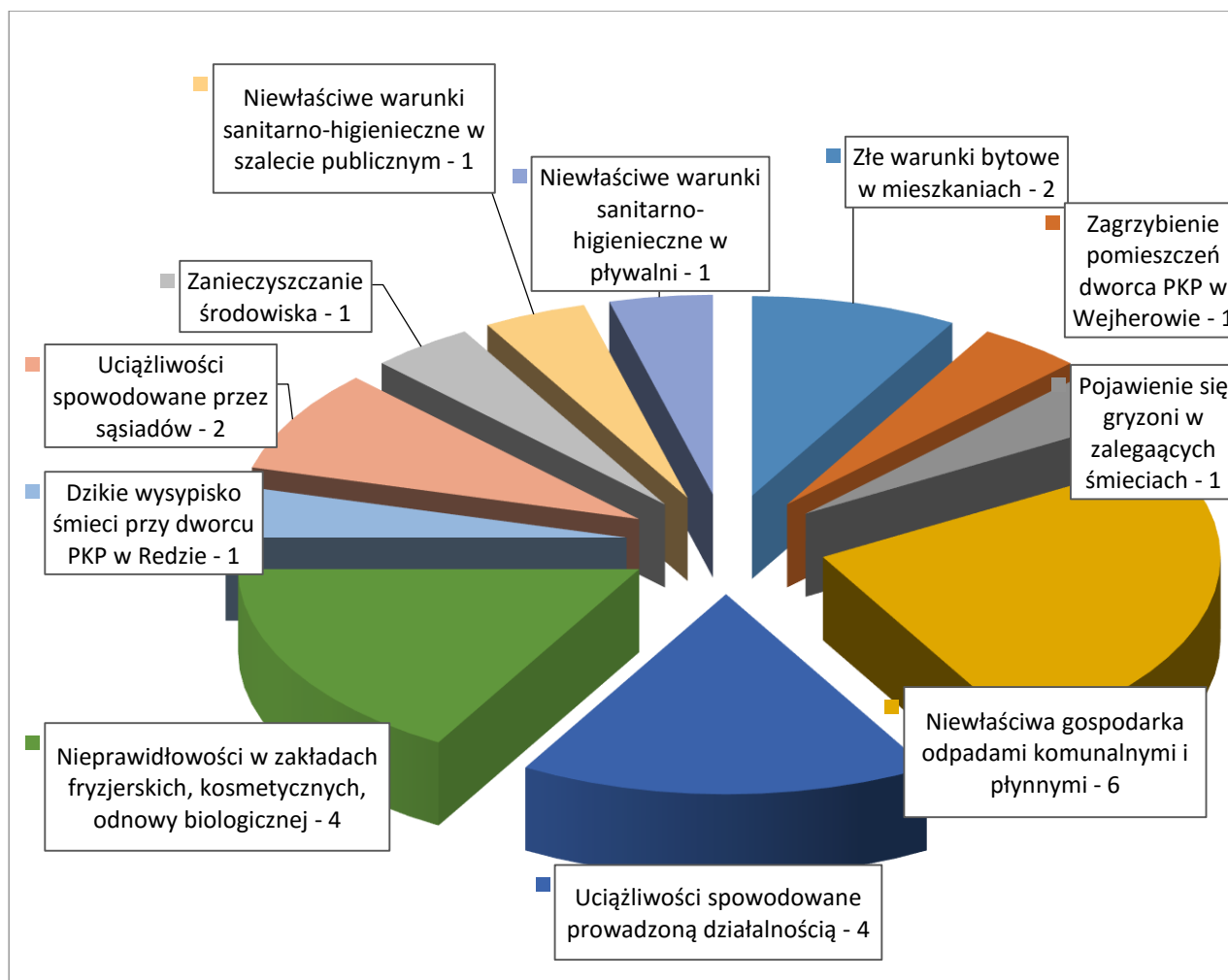
W roku 2015 zgłoszono w sumie 31 interwencji, w większości były to sprawy, w których inspekcja sanitarna nie jest organem właściwym (20 spraw). Przekazywano je zgodnie z art. 65 § 1 kpa do odpowiednich organów tj. starostwa, prezydenta, burmistrzów i wójtów.

W sumie PPIS w Wejherowie rozpatrzył 11 interwencji, z czego cztery były zasadne.

- Nieprawidłowości w zakładach fryzjerskich, kosmetycznych, odnowy biologicznej – 3. Zgłaszano niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń, narzędzi, nie przestrzeganie procedur podczas wykonywania zabiegów. Podczas przeprowadzonych kontroli potwierdzono zasadność interwencji i wydano decyzje administracyjne, nałożono 3 mandaty.

- Nieprawidłowości w domu opieki i zakładzie opiekuńczo-leczniczym – 1. Skarżono się na zagrzybienie pomieszczeń, w których przebywają mieszkańcy. Podczas kontrola sanitarnej potwierdzono zagrzybienie, właściciel obiektu niezwłocznie usunął nieprawidłowości.

Wykres 7 Zgłaszane interwencje z zakresu higieny komunalnej

Opiniowanie zabezpieczenia imprez masowych pod względem sanitarnym

W roku 2015 wydano 11 opinii na następujące imprezy masowe:

- „Koncert charytatywny w wykonaniu Mieczysława Szcześniaka na rzecz Puckiego Hospicjum” w dniu 20.03.2015r. w Hali Widowiskowo-Sportowej im. Marszałka Macieja Płażyńskiego w Luzinie przy ul. Mickiewicza 22
- „Koncert Mrozu z zespołem” w dniu 03 maja 2015r. na Stadionie Miejskim w Rumi przy ul. A.Mickiewicza 43
- „Dzień Jakuba” w dniu 30 maja 2015r. na Placu Jakuba Wejhera w Wejherowie
- Światowy Zjazd Kaszubów w dniu 04.07.2015r. na Stadionie MOSIR w Redzie przy ul. Łąkowej 59
- Dni Gminy Gniewino w dniu 11.07.2015r. na Placu Koncertowym w Czymanowie
- "Festyn Wakacyjny" w dniu 26.07.2015r. na terenie Polany przy Amfiteatrze Miejskim w Wejherowie, ul. Wybickiego 1
- „Professional Armwrestling World Cup, Złoty Tur World Cup Rumia 2015”, w dniach 21-22.11.2015r. w Hali Widowiskowo-Sportowej Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Rumi przy ul. Mickiewicza 49
- „Świąteczne Kolędowanie z Golec uOrkiestra”, w dniu 19.12.2015r. i "Kabaret Paranienormalni" w dniu 27.02.2016r. w Hali Widowiskowo-Sportowej Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Rumi przy ul. Mickiewicza 49

- „Kabaret Neo Nówka” w dniu 04.12.2015r. w Hali Widowiskowo-Sportowej Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Rumi przy ul. Mickiewicza 49
- „SYLWESTER w PARKU” w dniach 31 grudnia 2015r. – 01 stycznia 2016r. na polanie piknikowej przy Amfiteatrze Miejskim w Wejherowie, ul. Wybickiego
- „Luzińskie kolędowanie z Anną Wyszconi” w dniu 09.01.2016r. w Hali Widowiskowo-Sportowej im. Marszałka Macieja Płażyńskiego w Luzinie przy ul. Mickiewicza 22

Uzgadniano m.in. sposób postępowania z odpadami, zapewnienie dostatecznej ilości toalet, badanie jakości wody w punktach czerpalnych (punkty medyczne i gastronomiczne), zgodnie z wytycznymi Pomorskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. Zwracano uwagę na to, że punkty gastronomiczne muszą posiadać decyzję właściwego Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego na prowadzenie działalności.

Ocena stanu sanitarnego kąpielisk

W roku 2015 na terenie powiatu wejherowskiego funkcjonowało 5 miejsc wykorzystywanych do kąpieli tj:

- ✓ nad jeziorem Zawiat w miejscowości Bieszkowice
- ✓ nad jeziorem Wysoka w miejscowości Kamień
- ✓ nad morzem Bałtyckim w miejscowości Lubiatowo
- ✓ nad jeziorem Strzecz w miejscowości Strzecz
- ✓ nad jeziorem Żarnowieckim w miejscowości Nadole

W sezonie letnim 2015 we wszystkich miejscach wykorzystywanych do kąpieli woda była przydatna do kąpieli.

Funkcjonujące na terenie powiatu kąpieliska są organizowane przez gminy, natomiast nadzór nad bezpieczeństwem osób kąpiących się sprawuje Wejherowskie Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe.

W związku ze zmianą Ustawy – Prawo Wodne od 1 stycznia 2011r. obowiązują nowe zasady funkcjonowania kąpielisk i nadzoru nad jakością wody w kąpieliskach. Właściciel miejsca wykorzystywanego do kąpieli zobowiązany jest m.in. do oznakowania miejsca, wykonania badania wody 14 dni przed rozpoczęciem sezonu oraz w trakcie jego funkcjonowania, do przekazywania PPIS w Wejherowie wyników badań wody i informacji, które mogą wpływać na pogorszenie jakości wody. Ponadto zgodnie z Ustawą z dnia 18 sierpnia 2011 o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wody należy zapewnić nadzór ratownictwa wodnego. Przed zmianą ustawy każde miejsce wykorzystywane do kąpieli, bez względu na fakt, czy miało właściciela lub organizatora, było objęte nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Należy zaznaczyć, że wytypowane miejsca wykorzystywane do kąpieli nie zaspakajają potrzeb mieszkańców powiatu. Jeszcze kilka lat temu na terenie powiatu istniało 11 kąpielisk zwyczajowych, w których nadzorowano jakość wody w sezonie letnim. Ponadto w dalszym ciągu na terenie powiatu nie powołano ani jednego kąpieliska zorganizowanego.

Ocena stanu sanitarnego basenów

Na terenie powiatu wejherowskiego nadzorujemy jakość wody w sześciu basenach kąpielowych. Trzy z nich zlokalizowane są przy szkołach (tj.: przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Gniewinie, przy Zespole Szkół nr 3 w Wejherowie, przy Gimnazjum nr 1 w Rumii), trzy w hotelach (Hotel Falcom w Rumi, Hotel Victoria Bolszewo, Hotel Mistral w Gniewinie). Ich stan sanitarno- higieniczny, techniczny oraz jakość wody nie budziły zastrzeżeń.

Od września 2013r. właściciele basenów zobowiązani są do prowadzenia badań jakości wody w ramach kontroli wewnętrznej na własny koszt. Ponadto administrator basenu w celu zapewnienia właściwych warunków higienicznych na obiekcie prowadzi m.in. stały monitoring parametrów fizykochemicznych wody, regularne mycie i czyszczenie niecek basenowych i innych urządzeń, kontroluje obciążenie tych elementów osobami kąpiącymi się. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny przeprowadza w ciągu roku jedno urzędowe badanie wody „basenowej”. Jednocześnie sprawuje nadzór nad:

1. badaniami wody wykonanymi przez właścicieli basenów,
2. stanem technicznym i higienicznym obiektu,
3. przestrzeganiem regulaminów pływalni

Po koniec roku 2015 ukazało się rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz.U. 2015.2016), zmieniające dotychczasowe wymagania, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach, częstotliwość pobierania próbek wody na pływalniach, metodyki referencyjne analiz i sposób oceny czy woda odpowiada wymaganym warunkom. Nowe rozporządzenie m.in. zwiększa zakres i częstotliwość badań wody. Ważnym zagadnieniem jest zwiększona częstotliwość badań jakości wody w nieckach udostępnianych dla niemowląt i małych dzieci do lat 3 w odniesieniu do takich parametrów mikrobiologicznych jak: *E. coli*.

Regulacje mają na celu zminimalizowanie zagrożeń zdrowotnych osób pływających, kąpiących się lub uprawiających sport lub rekreację. Zgodnie z rozporządzeniem, zarządzający pływalnią posiada półroczny okres na dostosowanie się do nowych wymogów.

OCENA JAKOŚCI WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA.

Woda mieszkańcom powiatu wejherowskiego dostarczana jest w całości z ujęć podziemnych. PSSE w Wejherowie nadzoruje 74 wodociągi (4 wodociągi miejskie, pozostałe 70 wiejskie), które zaopatrywane są z 155 studni głębinowych. Woda z ujęć głębinowych charakteryzuje się ustabilizowanym składem fizykochemicznym i czystością bakteriologiczną. Woda pozyskiwana jest z utworów kredy, trzeciorzędu i czwartorzędu. Przy 54 ujęciach funkcjonują stacje uzdatniania wody, w pozostałych przypadkach mieszkańcom

dostarczana jest woda surowa spełniająca wymagania sanitarne. Proces uzdatniania wody obejmuje przede wszystkim wytrącenia związków żelaza i manganu.

W wodociągach miejskich w ramach badań urzędowych jakość wody była badana średnio 2 razy w miesiącu, natomiast w wodociągach gminnych średnio 2-5 razy w roku. Właściciele wodociągów dodatkowo prowadzą własną kontrolę wewnętrzną jakości wody w oparciu o harmonogram uzgodniony z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Wejherowie.

Nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi sprawowany jest na podstawie nowo wprowadzonego Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. z 2015r., poz. 1989).

W nowym rozporządzeniu doprecyzowano obowiązki producentów wody w stosunku do Inspekcji Sanitarnej tj. szczegółowo określono m.in. terminy przekazywania sprawozdań z badań wody wraz z informacjami o planowanych przedsięwzięciach, w przypadku nie spełnienia wymagań sanitarnych dla wody, ponadto wprowadzono definicję substancji promieniotwórczej, monitoring substancji promieniotwórczej, dookreślono sposób prowadzenia nadzoru nad laboratoriami przez organy Inspekcji Sanitarnej, doprecyzowano przepisy odnośnie podmiotów wykorzystujących wodę z indywidualnych ujęć np. do celów handlowych, dookreślono zadania Inspekcji Sanitarnej dot. weryfikacji terminowości przekazywania przez producentów wody wyników badań wody wraz z informacjami o planowych przedsięwzięciach naprawczych, poszerzono zakres wydawanych obszarowych ocen jakości wody. Zaostrzono również normy mikrobiologiczne, co skutkuje nakazem unieruchomienia wodociągu przy wystąpieniu jakichkolwiek przekroczeń mikrobiologicznych.

Powyższe zmiany mają na celu zapewnić efektywność monitoringu nad jakością wody, który ma na celu zwiększenie bezpieczeństwa zdrowotnego wody.

Tabela 5 Struktura wodociągów uwzględniająca ilość produkowanej wody

Wodociągi o produkcji m ³ /d	Ilość wodociągów	Ilość zaopatrywanych osób
≤100	44	20708
101-1000	18	50943
1001-10000	3	129385
Pozostałe (lokalne, sezonowe)	9	1044

Trzy największe ujęcia wody o produkcji >1000m³/d administrowane są przez PEWIK GDYNIA Sp. z o.o., są to: Stacja Uzdatniania Wody „Cedron” w Wejherowie, Stacja Uzdatniania Wody Reda, Stacja Uzdatniania Wody „Brzozowa” GBO w Gościcinie

SUW Cedron

- Włączenie do eksploatacji ujęcia: 1960r.
- Przekazanie do eksploatacji stacji uzdatniania: 1987r.
- Woda czerpana z utworów czwartorzędowych i trzeciorzędowych.
- Liczba czynnych studni głębinowych: 19.
- Stacja uzdatniania wody pracuje w układzie opartym na procesie napowietrzania i filtracji jednostopniowej.
- Na wniosek PEWIK GDYNIA sp. z o.o., w 2013 roku, Dyrektor RZGW w Gdańsku ustanowił **strefę ochronną** ujęcia wody podziemnej (tereny ochrony bezpośredniej i pośredniej),
- Zaopatrywany obszar – miasto Wejherowo.

SUW Reda

- Włączenie do eksploatacji ujęcia: 1968 r.
- Przekazanie do eksploatacji stacji uzdatniania: 1972r., generalna modernizacja SUW: 2008
- Zatwierdzone zasoby wód podziemnych: 1600 m³/h w tym: z utworów czwartorzędowych: 1250 m³/h z utworów trzeciorzędowych: 350 m³/h
- Liczba czynnych studni głębinowych: 17
- Stacja uzdatniania wody pracuje w układzie opartym na procesie napowietrzania i filtracji jednostopniowej.
- Na wniosek PEWIK GDYNIA sp. z o.o., w 2013 roku, Dyrektor RZGW w Gdańsku ustanowił strefę ochronną ujęcia wody podziemnej (tereny ochrony bezpośredniej i pośredniej). Strefy ochronne są oznakowane tablicami informacyjnymi.
- Zaopatrywane miasta to: Reda, cz. Rumi, Kazimierz, Gdynia.

System Wodociągowy GBO (Gościcino, Bolszewo, Orle)

zasilany z Stacji Uzdatniania Wody Brzozowa w Gościcinie. Woda dostarczana dla rozległego terenowo obszaru Gminy Wejherowo obejmującego miejscowości Gościcino, Bolszewo, Orle (GBO) oraz mniejsze Góra, Zamostne i Kniewo

- zaopatruje w sumie ponad 15 000 odbiorców.
- Źródłem wody jest z ujęcie i stacja uzdatniania „BRZozowa” zlokalizowana w północno-zachodniej części obszaru.
- Włączenie do eksploatacji ujęcia: 2008 r.
- Woda czerpana z utworów czwartorzędowych
- Liczba czynnych studni głębinowych: 3
- Na wniosek PEWIK GDYNIA sp. z o.o., w 2013 roku, Starosta Wejherowski ustanowił **strefę ochronną** ujęcia wody podziemnej, składającą się wyłącznie z terenu ochrony bezpośredniej wokół studni ujęcia oraz stacji uzdatniania wody. Strefy ochronne są oznakowane tablicami informacyjnymi.

Tabela 6 Charakterystyka zaopatrzenia w wodę powiatu wejherowskiego

Lp	Nazwa Gminy	Wykaz producentów wody	Nadzorowane wodociągi	Liczba ludności zaopatrywanej w wodę	Wielkość produkcji wody na potrzeby konsumentów (m ³)	Ilość nadzorowanych wodociągów	Ilość wykonanych badań wody	Ilość badań ze stwierdzonym przekroczeniem
1	gmina Wejherowo	Urząd Gminy Wejherowo	Sopieszyno, Reszki, Kapino, Łężyce, Pętkowice, Góra	22965	950 460	9	85	14
		Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Gdyni Sp. z o. o.	Gościcino GBO					
		„KLOSE” Gościcińska Fabryka Mebli	GFM					
		Ośrodek Wypoczynkowy Bingo	OW Bingo					
2	Łężyce	Gminny Zakład Usług Komunalnych w Łęczycach	Dzięcielec Górny, Dzięcielec Dolny, Bożepole Małe, Dąbrówka Wielka, Nawcz, Wielistowo, Strzebielino, Świchowo, Świetlino, Wysokie, Strzelęcino, Pużyce, Węgornia, Rozłazino, Godętowo	9764	303 716	18	180	45
		Spółdzielnia Mieszkaniowa „Bożepole”	Brzeźno Lęborskie, Bożepole Wielkie					
		PKP S.A.	Bożepole Wielkie PKP					
3	Gniewino	Gniewińskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. w Kostkowie	Gniewino, Mierzynko, Czymanowo, Kostkowo, Chynowie	6984	209 500	5	30	1
4	Szemud	Urząd Gminy Szemud	Bojano, Warzno, Szemudzka Huta, Szemud, Przetoczyno, Częstkowo, Łebno, Leśno, Będargowo	15335	540 200	9	93	25
5	Luzino	Urząd Gminy Luzino	Luzino, Kochanowo, Kębłowo, Dąbrówka Luzińska, Tępcz, Sychowo, Wyszecino	14739	566 480	7	52	4
6	Linia	Urząd Gminy Linia	Linia, Strzepcz, Zakrzewo, Miłoszewo, Pobłocie, Smażyno, Lewino	6144	257 580	8	68	13
		Stowarzyszenie Utrzymania Ujęcia i Wodociągu „Kętrzynianka”	Kętrzyno					

Lp	Nazwa Gminy	Wykaz producentów wody	Nadzorowane wodociągi	Liczba ludności zaopatrywanej w wodę	Wielkość produkcji wody na potrzeby konsumentów (m ³)	Ilość nadzorowanych wodociągów	Ilość wykonanych badań wody	Ilość badań ze stwierdzonym przekroczeniem
7	Choczewo	Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej w Choczewie	Słajszewo, Kopalino, Choczewo, Sasino, Borkowo, Zwarcienko, Gościęcino, Stilo, Słajkowo, Lublewko	5692	224 441	14	84	23
		HZZ Wierzchucino Sp. z o. o.	Lublewo					
		Topaz s.c. Wejherowo	Lubiatowo pole namiotowe Topaz					
		Firma Handlowo – usługowa Ośrodek Wypoczynkowy Wiktorja	Lubiatowo OW Wiktorja					
		ZHP Chorągiew Gdańsk	Szklana Huta pole namiotowe ZHP					
8	miasto Wejherowo	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Gdyni Sp. z o. o.	Wejherowo	50375	1 968 080	2	39	0
		Szpital Specjalistyczny Wejherowo	Wejherowo Szpital Specjalistyczny					
9	Reda Rumia	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Gdyni Sp. z o. o.	Reda, Rumia	70082	2 565 220	2	49	0

Powyższa tabela wskazuje, iż w roku 2015 najwięcej kwestionowanych prób wody stwierdzono w wodociągach gminy Łęczyce, Choczewo i Szemud. Próbkę kwestionowano głównie ze względów bakteriologicznych.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Wejherowie po zapoznaniu się ze sprawozdaniami badań laboratoryjnych próbek wody pobranych z wodociągów na dzień 31.12.2015r stwierdził.:

- w 72 wodociągach przydatność wody do spożycia
- w 2 wodociągach warunkową przydatność wody do spożycia tj.: wodociąg Świetlino w gm. Łęczyce oraz wodociąg lokalny Topaz w Lubiatowie. Przedmiotowe wodociągi nie spełniają wymagań sanitarnych ze względu na niewłaściwą jakość fizykochemiczną wody - ponadnormatywna zawartość manganu w wodzie.

Mangan – jest jednym z najbardziej rozpowszechnionych metali występującym zwykle łącznie z żelazem. Pochodzi z resztek roślinnych z pokładów skorupy ziemskiej oraz zanieczyszczeń (głównie przemysłowych). Jego obecność w wodzie może wpływać pośrednio na powstawanie niekorzystnych zmian cech wody. Nawet w wodach o małej zawartości manganu mogą rozwijać się bakterie manganowe, które nadają jej nieprzyjemny, stęchły smak i zapach. W sieci wodociągowej tworzy się błona z tych bakterii, które zużywają chlor wolny, same przy tym nie ginąc. Mangan

powoduje też ciemnienie jasnych tkanin podczas prania oraz powstawanie ciemnych osadów na urządzeniach sanitarnych. Pierwiastek ten jest też naturalnym elementem wielu produktów żywnościowych i to właśnie drogą pokarmową człowiek przyjmuje go najwięcej, większość dobowego spożycia tego pierwiastka waha się w granicach 2-10 mg (2000-10000 µg)

Z oceny Światowej Organizacji Zdrowia i wyników badań toksykologicznych wynika, że ilość 8-9 mg (8000-9000 µg) na dobę nie wpływa negatywnie na stan zdrowia ludzi. Z uwagi na fakt, że woda nie jest głównym źródłem manganu w diecie (dostarcza przeciętnie ok. 20% dawki dobowej) oraz przyjmując duży margines bezpieczeństwa ustalono, że w pełni bezpieczne dla zdrowia ludzi stężenie manganu w wodzie przeznaczonej do spożycia wynosi 0,4 mg/l (400 µg/l). Jest to wartość 8 razy większa, niż przewiduje rozporządzenia Ministra Zdrowia (norma 0,05 mg/l = 50 µg/l)

Działania prowadzone w roku 2015 w ramach nadzoru sanitarnego nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

- W roku 2015 w ramach urzędowej i wewnętrznej kontroli jakości wody wykonano 680 badań laboratoryjnych, z czego 125 nie odpowiadały wymaganiom sanitarnym.
- Wydano 13 decyzji administracyjnych na poprawę jakości wody tj:
  - 4 decyzje stwierdzające warunkową przydatność wody do spożycia ze względu niewłaściwą jakość fizykochemiczną wody (wodociągi: Stilo, Luzino, Topaz, Świetlino)
  - 7 decyzji stwierdzających warunkową przydatność wody do spożycia ze względu na obecności bakterii gr. coli w wodzie (wodociągi: Dzieścielec Górny, Pużyce, Świetlino, Węgornia, Szklana Huta, Lublewo, Bojano),
  - 2 decyzje nakazujące unieruchomienie wodociągów ze względu na obecność bakterii gr. coli i bakterii E. coli (wodociągi: Bojano, Szklana Huta).

W roku 2015 stwierdzono długotrwałe skażenie bakteriologiczne wody w wodociągu publicznym Bojano, gm. Szemud w okresie od X- XII.2015r.

W związku z potwierdzeniem obecności bakterii grupy coli w wodzie wydano decyzję nakazującą unieruchomienie wodociągu i zapewnienie właściwej jakości wody. Urząd Gminy Szemud w celu poprawy jakości wody przeznaczonej do spożycia przeprowadził dezynfekcję ujęcia wody i sieci wodociągowej. Na czas prowadzonych działań podstawiono zastępcze zbiorniki do poboru wody. Powiadomiono mieszkańców o zakazie spożywania wody. Po zakończeniu dezynfekcji przeprowadzono intensywne płukanie sieci wodociągowej oraz pobrano wodę do badania. Prawdopodobnym źródłem skażenia bakteriologicznego wody była studnia nr 1, która została niezwłocznie wyłączona z użytkowania. Ostatecznie w dniu 14.12.2015r po uzyskaniu kompletu badań potwierdzających właściwą jakość bakteriologiczną wody

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Wejherowie wydał ocenę jakości stwierdzając przydatność do spożycia wody z przedmiotowego wodociągu.

Badania wody w kierunku obecności bakterii Legionella

Tabela 7 Zestawienie badań wody w kierunku obecności bakterii Legionella w latach 2011-2015 w wytypowanych obiektach użyteczności publicznej (szpital, DPS, hotele)

Rok	2011	2012	2013	2014	2015
Ilość obiektów skontrolowanych na obecność bakterii Legionella w wodzie	7	13	11	12	8
Ilość obiektów, w których badania wody nie odpowiadają wymaganiom sanitarnym	2- wysokie skażenie*	2 - wysokie skażenie 4 – średnie skażenie**	1 - wysokie skażenie 1- średnie skażenie	1- średnie skażenie	2 - wysokie skażenie

*wysokie skażenie – liczba bakterii Legionella sp. w 100 ml wody >1000- woda nie nadaje się do pryszniców, instalacja wodna wymaga czyszczenia i dezynfekcji, wdrażane postępowanie administracyjne

**średnie skażenie – liczba bakterii Legionella sp. w 100 ml wody >100- należy sieć wodną uznać za skolonizowaną przez pałeczki Legionella, znaleźć przyczynę skażenia (dokonać przeglądu technicznego sieci, sprawdzić temperaturę wody) oraz podjąć działania zmierzające do redukcji liczby bakterii.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny monitoruje jakość wody w wewnętrznej instalacji wodociągowej względem obecności bakterii Legionella w wytypowanych obiektach użyteczności publicznej takich jak domy seniora, szpital, sporadycznie hotele. W celu zapobiegania skażeniom wody bakteriami Legionella niezbędne jest wdrożenie w obiektach procedur przeciwdziałania namnażania się bakterii w sieci wodociągowej. Procedura ta powinna obejmować m.in. monitorowanie temperatury wody, regularne czyszczenie wylewek, dezynfekcję wewnętrznej sieci wodociągowej, nie dopuszczanie do powstawania zastoin wody, systematyczne czyszczenie i dezynfekcję urządzeń klimatyzacyjnych.

W roku 2015 przeprowadzono badania wody w kierunku obecności bakterii Legionella sp. w 8 obiektach użyteczności publicznej (szpital, domy seniora) W dwóch obiektach stwierdzono wysokie skażenie instalacji wewnętrznej bakteriami Legionella – w związku z czym wydano decyzje nakazujące podjęcie niezwłocznych działań naprawczych w celu usunięcia skażenia.

HIGIENA PRACY

Sekcja Higieny Pracy wykonuje zadania z zakresu ochrony zdrowia ludzi poprzez kontrolę przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczno-zdrowotne w środowisku pracy w aspekcie zapobiegania chorobom zawodowym.

Nadzór nad higienicznymi warunkami pracy

Nadzorem nad higienicznymi warunkami pracy objęte są zakłady, w których występują w miejscu pracy czynniki szkodliwe bądź uciążliwe dla pracowników. Czynniki szkodliwe to:

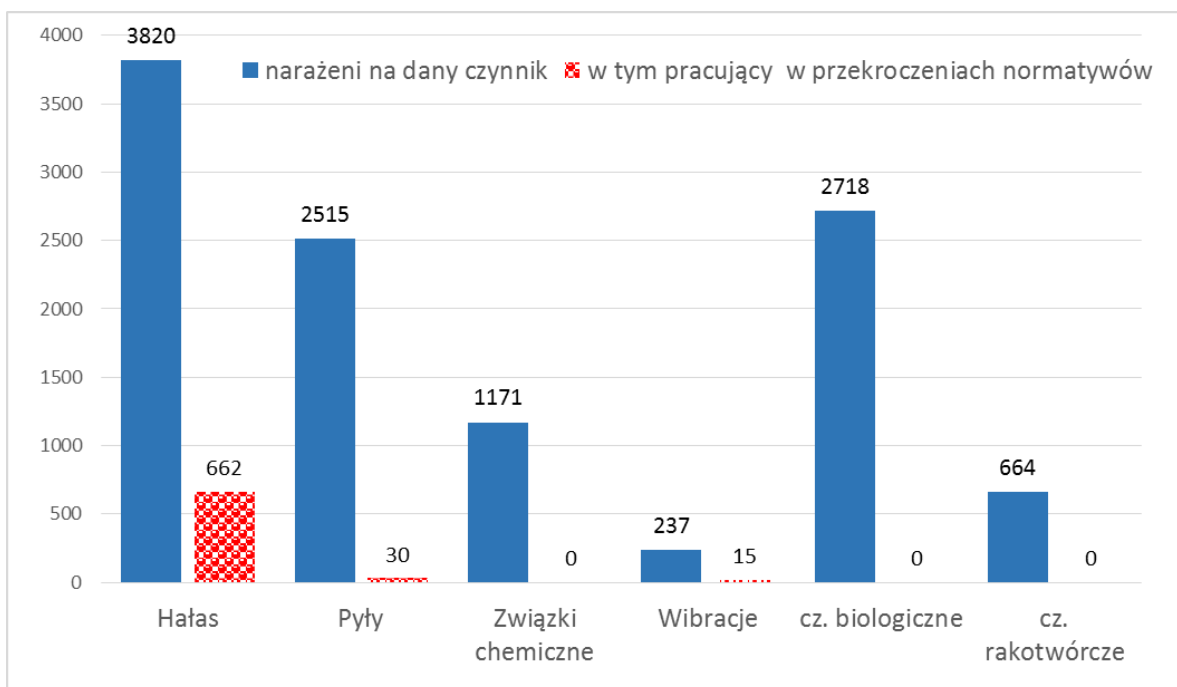
- czynniki fizyczne (hałas, wibracje, promieniowanie, mikroklimat zimny i gorący);
- czynniki chemiczne;
- czynniki rakotwórcze i mutagenne;
- czynniki biologiczne.

Natomiast do czynników uciążliwych zaliczamy np. oświetlenie czy mikroklimat umiarkowany.

W 2015 na terenie Powiatu Wejherowskiego w ewidencji PSSE było 407 zakładów, w których pracownicy narażeni są na czynniki szkodliwe. Liczba pracowników narażonych (na podstawie danych zebranych podczas ostatniej w danym zakładzie kontroli):

- hałas – 3820, w tym 662 osób w przekroczeniach;
- pyły – 2515, w tym 30 osób w przekroczeniach normatywów;
- czynniki chemiczne – 1171, brak osób pracujących w przekroczeniach
- wibracje – 237, w tym 15 osób w przekroczeniach;
- czynniki biologiczne – 2718.
- czynniki rakotwórcze i mutagenne – 664;

Wykres 8 Liczba pracowników narażonych on czynniki szkodliwe w środowisku pracy (wg ostatniej kontroli)

W ramach oceny higienicznych warunków pracy przeprowadzono 250 kontroli w 186 zakładach. Dotyczyły one m.in.:

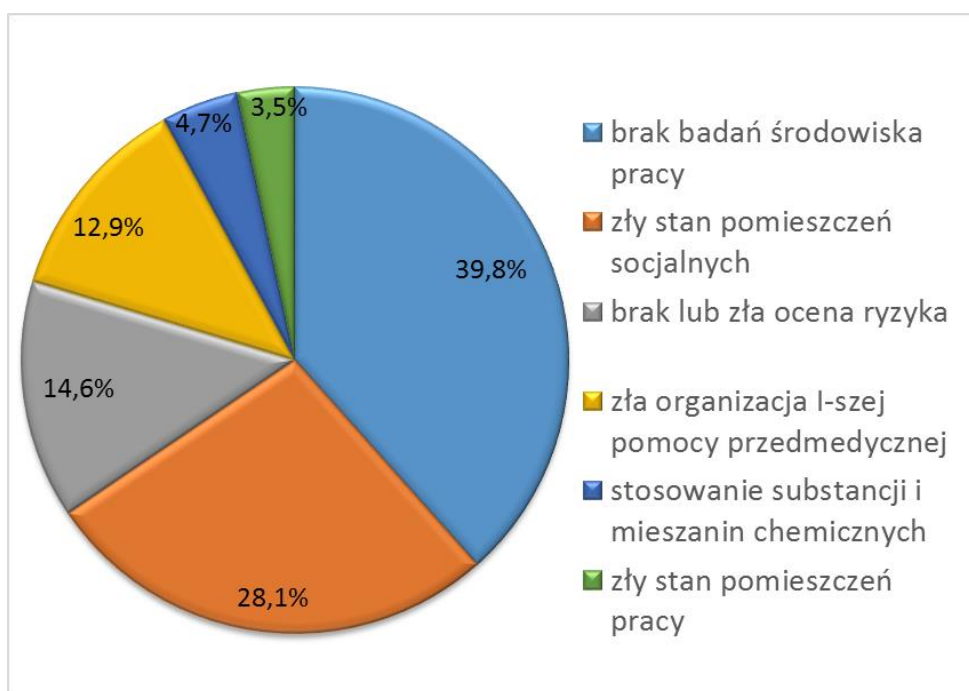
- opracowania oceny ryzyka zawodowego ogólnego i uwzględniającego szczególne narażenia jak: hałas, czynniki chemiczne i biologiczne,

- wdrożonych działań profilaktycznych, w tym stosowanych środków ochrony indywidualnej,
- przeprowadzenia badań i pomiarów czynników szkodliwych w środowisku pracy i ich dokumentowania (rejstry i karty badań),
- stanu higieniczno-sanitarnego pomieszczeń zarówno pracy jak i zaplecza sanitarnego (szatnie, jadalnie, toalety, umywalnie).

Nieprawidłowości stwierdzono w 49% skontrolowanych zakładów pracy (w 2014r.- 54%). Głównie dotyczyły one: braku badań środowiska pracy, braku lub niewłaściwych ocen ryzyka zawodowego, w tym ocen ryzyka pracowników narażonych na hałas, czynniki biologiczne i czynniki chemiczne, złego stanu higieniczno-sanitarnego pomieszczeń pracy i zaplecza sanitarnego oraz organizacji udzielania I-szej pomocy przedmedycznej. W celu poprawy wdrożono postępowanie administracyjne.

Wykres 9 Odsetek Stwierdzonych nieprawidłowości

Substancje chemiczne i ich mieszaniny, produkty biobójcze

Nadzór nad właściwym stosowaniem substancji i mieszanin chemicznych był kolejnym aspektem prowadzonych kontroli.

Sprawdzano czy stosowane w zakładach pracy niebezpieczne substancje chemiczne i ich mieszaniny były właściwie klasyfikowane, oznakowane i pakowane oraz czy pracownicy je wykorzystujący byli informowani o właściwościach tych substancji i o zagrożeniach dla zdrowia podczas użytkowania.

W 2015r. przeprowadzono 85 kontroli w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin. Wydano 25 zaleceń w postępowaniu administracyjnym w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami.

Choroby zawodowe

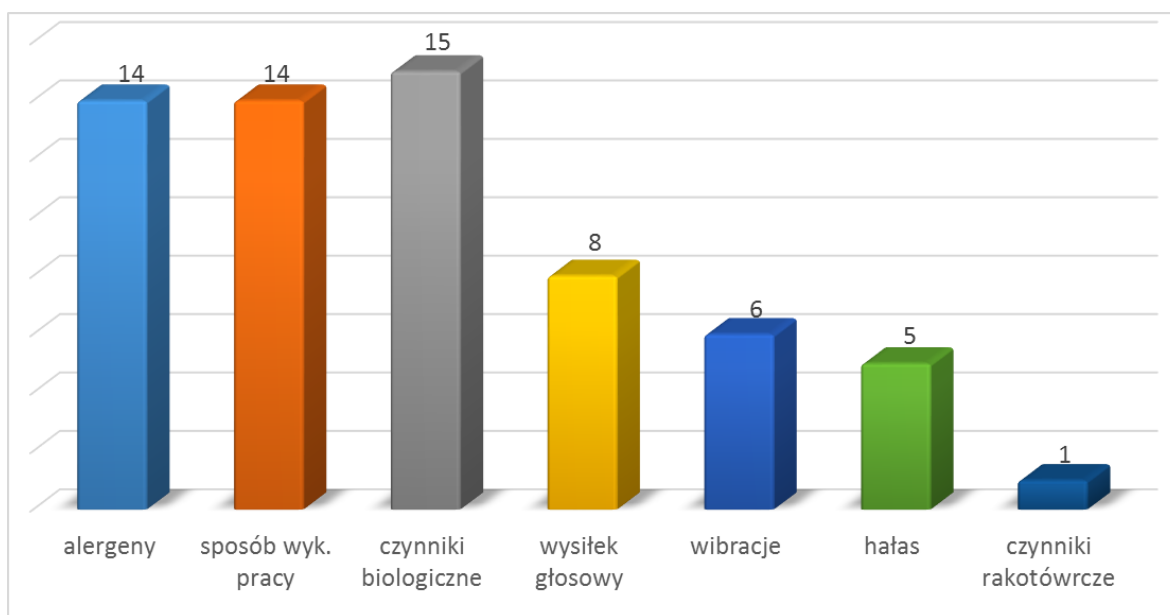
Definicja choroby zawodowej zawarta jest art. 235[1]. Kodeksu Pracy, który stanowi „za chorobę zawodową uważa się chorobę, wymienioną w wykazie chorób zawodowych, jeżeli w wyniku oceny warunków pracy można stwierdzić bezspornie lub z wysokim prawdopodobieństwem, że została ona spowodowana działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy albo w związku ze sposobem wykonywania pracy, zwanych narażeniem zawodowym”.

Procedura stwierdzania chorób zawodowych:

- Lekarz orzecznik rozpoznaje chorobę i wskazuje, że to warunki pracy mogą być jej przyczyną,
- Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny ocenia warunki pracy i stwierdza w drodze decyzji, czy były powodem rozpoznanej choroby.

Od wielu lat liczba stwierdzanych na terenie powiatu wejherowskiego chorób zawodowych utrzymuje się poniżej 10 jednostek w ciągu roku. W 2015 stwierdzono 2 choroby zawodowe - dwa przypadki boreliozy.

Wykres 10 Liczba stwierdzonych chorób zawodowych w latach 2003-2015 (z podziałem na czynnik wywołujący)

Można stwierdzić, że najczęstszą przyczyną chorób zawodowych stwierdzanych w latach 2003-2015 są czynniki, dla których nie ustalono normatywnów zdrowotnych, takie jak sposób wykonywania pracy czy narażenie na kontakt z alergenem lub czynnikiem biologicznym.

BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOŚCI

Przedmiotem nadzoru jest:

- produkcja żywności, w tym produkcja pierwotna środków spożywczych (z wyłączeniem żywności pochodzenia zwierzęcego),

- transport i magazynowanie żywności,
- wprowadzanie żywności do obrotu handlowego,
- żywienie zbiorowe, w tym dystrybucja żywności w systemie cateringowym.

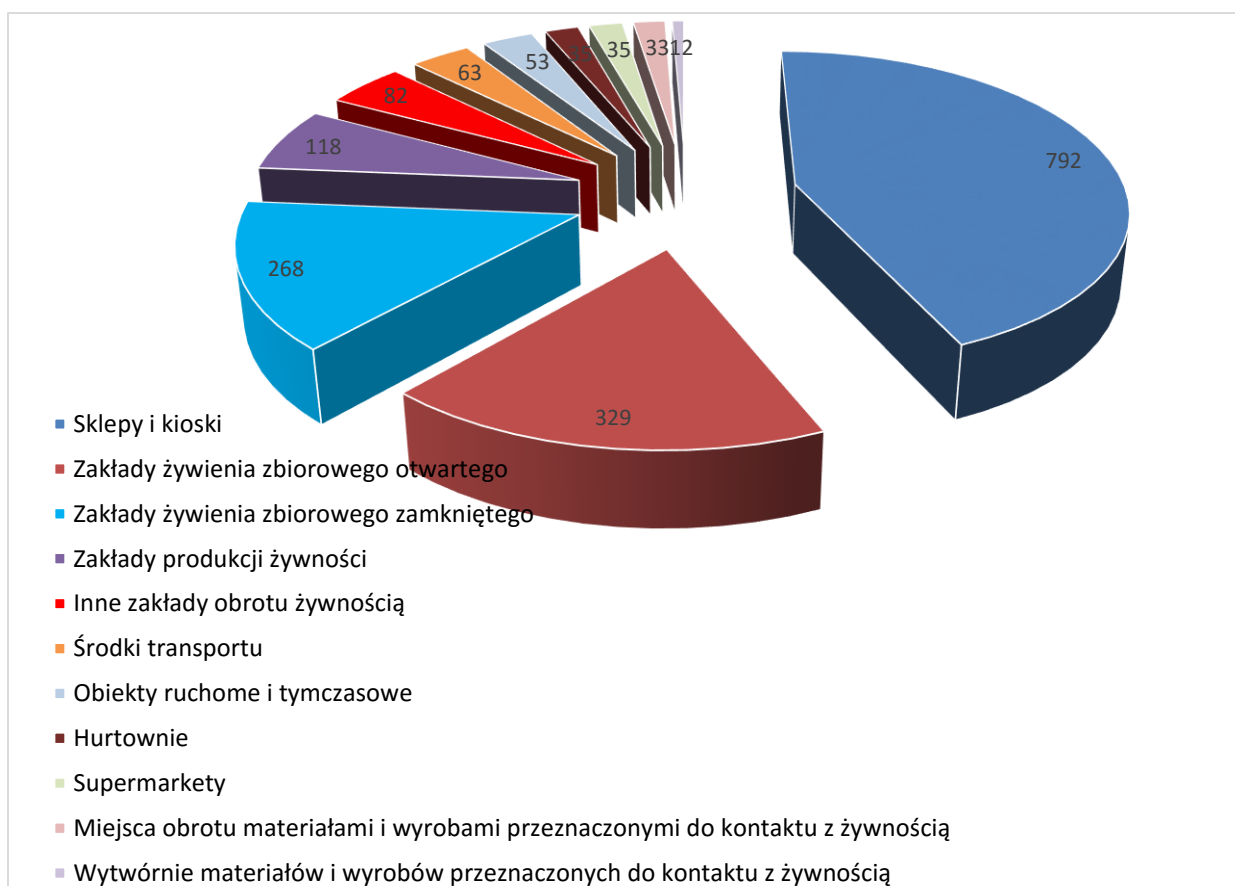
Kryteria oceny sanitarnej obiektów żywności i żywienia:

- stan higieniczno-sanitarny pomieszczeń, wyposażenia i sprzętu oraz stan higieniczno-sanitarny otoczenia zakładu,
- jakość i identyfikowalność surowców wykorzystywanych do produkcji,
- jakość wody stosowanej do przygotowywania żywności,
- stan zdrowia personelu pracującego w kontakcie z żywnością,
- transport surowców i wyrobów gotowych,
- gospodarkę odpadami,
- stosowanie systemów kontroli wewnętrznej (GHP, GMP, HACCP).

W roku 2015 przeprowadzono 1086 kontroli w 829 zakładach na terenie powiatu wejherowskiego. Nieprawidłowości zostały stwierdzone w 184 kontrolowanych zakładach.

Stan sanitarny obiektów żywnościowych

Wykres 11 Podział nadzorowanych zakładów ze względu na rodzaj prowadzonej działalności

Zakłady obrotu żywnością

(kioski, sklepy spożywcze, super- i hipermarkety, sklepiki szkolne)

W tej grupie zakładów najczęściej stwierdzano nieprawidłowości sanitarno-higieniczne, w szczególności w mniejszych sklepach spożywczych.

Wśród najczęstszych, powtarzających się co roku nieprawidłowości można wymienić:

- sprzedaż przeterminowanych środków spożywczych,
- przechowywanie poza urządzeniem chłodniczym środków spożywczych nietrwałych mikrobiologicznie,
- nieudokumentowany stan zdrowia personelu pracującego w kontakcie z żywnością,
- brak zapisów z wykonywanych w ramach systemów kontroli wewnętrznej czynności.

Natomiast, w związku z wejściem w życie dnia 01.09.2015 r. nowego Rozporządzeniem Ministra Zdrowia dotyczącego między innymi asortymentu, który może być sprzedawany w sklepikach szkolnych, w drugiej połowie 2015 r. wzmożono nadzór nad sklepikami szkolnymi. Przeprowadzono kontrolę w 19 zakładach z 23 będących pod nadzorem. W 10 przypadkach (z czego w 5 pojedyncze niezgodności) stwierdzono niewłaściwe środki spożywcze sprzedawane dzieciom. Szczegółowy opis działań ujęto w dalszej części opracowania.

Zakłady produkcji żywności

Większość zakładów produkcji żywności w powiecie wejherowskim stanowią piekarnie i cukiernie. Spośród innych obiektów wymienić można wytwórnie lodów, automaty do lodów, przetwórnice owocowo-warzywne, wytwórnie koncentratów spożywczych, chrupek kukurydzianych oraz wytwórnię cukierków. W 2015r. został otwarty pierwszy zakład na terenie powiatu zajmujący się konfekcjonowaniem suplementów diety.

W tej grupie obiektów najczęściej stwierdzanymi nieprawidłowościami były:

- niewłaściwy stan techniczno-sanitarny (ubytki w ścianach, posadzce, brudne ściany, sufity, zniszczona stolarka drzwiowa) oraz brak zachowania reżimu sanitarnego,
- stwierdzenie wykorzystywania do produkcji przeterminowanych surowców,
- nieprawidłowe oznakowanie produkowanych środków spożywczych.

Z uwagi na bezpośrednie zagrożenie życia i zdrowia (obecność odchodów gryzoni w pomieszczeniach produkcyjnych i magazynowych) unieruchomiono produkcję w jednym zakładzie.

Zakłady żywienia zbiorowego

W tej grupie wyróżnić można zakłady żywienia zbiorowego otwarte (duża i mała gastronomia) oraz zakłady żywienia zbiorowego zamknięte (np. piony żywieniowe w szkołach, przedszkolach, żłobkach, kuchnia szpitala).

Tak jak w latach poprzednich, najczęściej stwierdzane nieprawidłowości to:

- wykorzystywanie do przygotowywania potraw przeterminowanej żywności,
- niewłaściwe przechowywanie środków spożywczych,
- brak identyfikowalności surowców,
- brak udokumentowania stanu zdrowia osób pracujących w kontakcie z żywnością
- brak prowadzonych zapisów z wykonywanych w ramach kontroli wewnętrznej czynności.

W dniu 01.09.2015 r. weszło w życie Rozporządzenia Ministra Zdrowia dotyczące między innymi wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci młodzieży jednostkach systemu oświaty. Jest to pierwsze uregulowanie prawne żywienia dzieci na stołówkach szkolnych i przedszkolnych po wielu latach braku jakichkolwiek przepisów dotyczących tej ważnej kwestii. Rozporządzenie wywołało lawinę pytań i wątpliwości, dlatego pracownicy PSSE w Wejherowie przygotowani szkolenie dla wszystkich zainteresowanych placówek oświatowych i firm cateringowych dotyczące interpretacji ww. rozporządzenia. Szkolenie spotkało się z ogromnym zainteresowaniem. Uczestnicy zostali szczególnie uwrażliwieni na fakt bardzo ważnej roli jaką pełnią w wychowaniu zdrowego pokolenia. Podawanie dzieciom prawidłowo zbilansowanych posiłków, zapewnienie właściwej ilości energii oraz składników odżywczych przy jednoczesnej eliminacji zbyt wysokiej ilości cukrów będzie skutkować zmniejszeniem ilości chorób cywilizacyjnych. Słuchaczom wytłumaczono zasady układania jadłospisu podane w rozporządzeniu oraz odpowiedziano na szereg szczegółowych pytań dotyczących możliwości stosowania konkretnych produktów.

W związku z powyższym, w drugiej połowie roku zaplanowany nadzór w pionach kuchennych placówek oświatowych skoncentrowano na realizacji wymogów ww. rozporządzenia. Przeprowadzono 22 kontrole w stołówkach szkolnych oraz pionach żywienia w przedszkolach i punktach przedszkolnych, podczas których oceniono jadłospisy pięciodniowe. Do wszystkich jadłospisów wniesiono uwagi. Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości: brak porcji owoców w każdym posiłku obiadowym, brak porcji ryby w każdym tygodniu, w przypadku przedszkoli i punktów przedszkolnych brak dwóch porcji mleka lub produktów mlecznych w ciągu dnia, słodzenie herbaty cukrem, stosowanie jogurtów o zbyt dużej zawartości cukrów oraz stosowanie syropów owocowych do rozcieńczania.

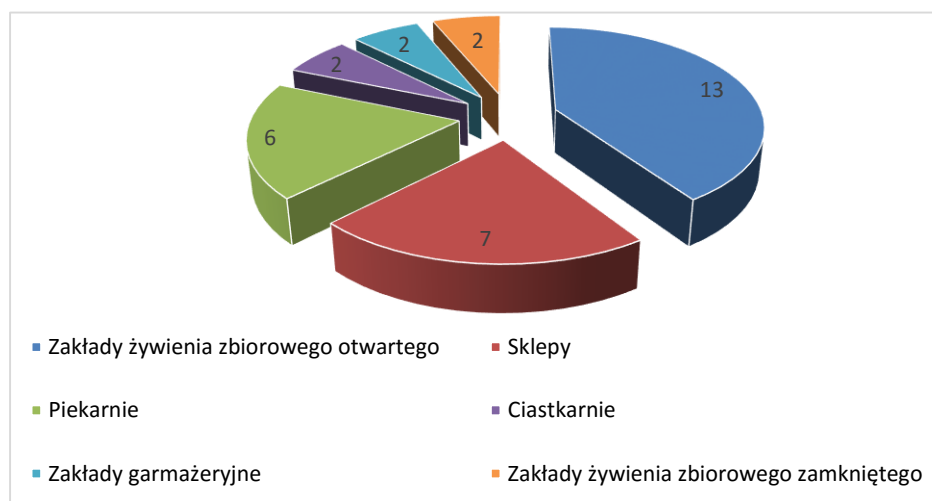
Podsumowując, można zauważyć, że w placówkach szkolnych i przedszkolnych z własnym pionem kuchennych widać wyraźny postęp w dostosowywaniu jadłospisu do zasad prawidłowego żywienia, mimo poważnego problemu jakim jest niska stawka żywieniowa na dziecko. Natomiast placówki, do których posiłki dowożą firmy cateringowe mają większe trudności z dostosowaniem się do wymogów. Wynika to najprawdopodobniej z niedostatecznego przyłożenia się do obowiązku firm cateringowych, które do tej pory nie były zobligowane żadnymi wymogami i mogły w dowolny sposób

układać jadłospisy, często podając dzieciom te same posiłki, co dla innych żywionych osób, ograniczając w ten sposób koszty.

Nadzór nad stanem sanitarno-higienicznym zakładów

W roku 2015 wydano 31 decyzji administracyjnych na poprawę stanu higieniczno-sanitarnego zakładów oraz nakazujące przygotowanie informacji dla konsumenta, zgodnie z wymaganiami Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 23.12.2014 r. w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych oraz Rozporządzenia (WE) 1169/2011 w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności. Wprowadzone w grudniu 2014 r. regulacje prawne miały na celu zapewnienie konsumentowi – zarówno w restauracjach, jak i sklepach – dostępu do wszystkich istotnych informacji o żywności, którą kupują lub spożywają na miejscu. Priorytetem jest zapewnienie bezpieczeństwa konsumentów dzięki wyróżnieniu w wykazie składników alergenów, podanie informacji o zawartości cukru, czy substancji słodzących itp. A także dostarczenie pełnej informacji o produkcie, co daje możliwość dokonywania świadomych wyborów przez konsumenta dbającego o prawidłowe odżywianie. W tym celu na podmioty prowadzące ww. działalność nałożono obowiązek przygotowania, i co istotne udostępnienia konsumentowi informacji o wszystkich składnikach wyrobu, podawania procentowej zawartości składnika mającego wpływ na wybór produktu (np. procent zawartości mięsa w wyrobie „pierogi z mięsem”), oraz zawarcia dodatkowych informacji np. o odpieku z ciasta głęboko mrożonego w przypadku pieczywa lub ilości glazury w produktach rybołówstwa.

Wykres 12 Wykaz wydanych decyzji terminowych

Nadzór nad sklepami spożywczymi w małych miejscowościach

W roku 2015 kontynuowano wzmożony nadzór nad sklepami spożywczymi w małych miejscowościach. Przeprowadzono łącznie 50 kontroli oraz nałożono 12 mandatów karnych na łączną kwotę 3000 zł.

Nadzór nad obiektami w miejscowościach turystycznych

Podczas sezonu letniego prowadzono wzmożony nadzór nad obiektami w miejscowościach turystycznych. W sezonie przeprowadzono 27 kontroli. Nałożono jeden mandat karny za brak prowadzonych zapisów z czynności wykonywanych w ramach kontroli wewnętrznej (GHP/HACCP). W 2015r. utrzymała się wyraźna poprawę stanu sanitarno-higienicznego zakładów znajdujących się w miejscowościach turystycznych, o czym świadczy także brak potwierdzonych interwencji konsumentów w nich wycieczających.

Nadzór nad jakością zdrowotną żywności

W roku 2015 pobrano do badań laboratoryjnych 323 próbki, w tym 310 próbek żywności, 5 próbek kosmetyków oraz 8 próbek materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością. Zakwestionowano 11 próbek:

- 5 próbek mleka UHT ze względu na gorzki smak oraz nieswoisty zapach,
- ciastko „Amerykanka” – nieswoisty smak, zbyt duży posmak amoniaku,
- tort czekoladowy pobrany z prywatnego mieszkania ze względu na zatrucie zbiorowe – próbka kwestionowana ze względu na obecność bakterii Salmonella,
- pozostałe próbki zostały zakwestionowane ze względu na nieprawidłowe oznakowanie.

System RASFF

Od kilkunastu lat w krajach UE, w tym w Polsce, funkcjonuje System Wczesnego Powiadomiania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach, wykorzystujący wyniki urzędowych badań laboratoryjnych żywności.

W roku 2015 otrzymano 26 powiadomienia w systemie RASFF (prawie dwa razy mniej niż w roku wcześniejszym), dotyczące następujących zanieczyszczeń środków spożywczych:

- chemicznych (pestycydy, mikotoksyny, metale)
- mikrobiologiczne,
- dotyczących stosowanie nieautoryzowanego składnika w suplementach diety,
- innych (stosowania surowca niewiadomego pochodzenia, obecność alergenu),

Ponadto otrzymano 2 powiadomienia dotyczące materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, w związku z migracją z nich szkodliwych substancji do żywności.

W wyniku podjętych działań w związku z otrzymanymi powiadomieniami w systemie RASFF Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Wejherowie wycofał z obrotu m.in.:

- 2 szt. produktu naturalnie bezglutenowego pn. „Ryż Dziki & Paraboiled” - obecność składnika alergennego,
- 123 szt. środka spożywczego – „Jack & Ginger” – z uwagi na przekroczenie arsenu w substancji dodatkowej, która została użyta podczas produkcji ww. środka spożywczego,
- 165 szt. wyrobu przeznaczonego do kontaktu z żywnością - „Kubek szklany” – migracja metali ciężkich – ołowiu i kadmu z obszaru obrzeża,
- 202 szt. środka spożywczego „Argus Panache” – z uwagi na istniejące ryzyko rozbicia butelki podczas jej otwierania,
- 20 szt. środka spożywczego „Koktajl o smaku czarnej porzeczki NOVELLO” – przekroczenie dopuszczalnego poziomu barwnika spożywczego,

Kontrole akcyjne i interwencyjne

W roku 2015 przyjęto 77 interwencji dotyczących obiektów na terenie powiatu wejherowskiego. Dotyczyły one następujących nieprawidłowości:

- niewłaściwa jakość zakupionych środków spożywczych,
- wprowadzanie do obrotu przeterminowanych środków spożywczych,
- niewłaściwe przechowywanie środków spożywczych,
- obecność szkodników,
- brak zachowania higieny przez pracowników,
- zły stan sanitarno-higieniczny zakładów.

24 interwencje były zasadne.

W związku z pismami Pomorskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w pierwszej połowie 2015 r. wzmożono nadzór nad firmami cateringowymi świadczącymi usługi dla szkół i przedszkoli, a także placówek, gdzie żywienie dzieci odbywa się w systemie cateringowym. Dokonano ocen jadłospisów dekadowych, w których stwierdzano m.in. za małą ilość posiłków zawierających mleko i jego przetwory, dostarczających białka zwierzęcego, w tym ryb morskich, a także surowych warzyw i owoców. Z uwagi na brak uregulowań prawnych dot. żywienia dzieci, do placówek skierowano zalecenia poprawy jakości żywienia. Nie stwierdzano nieprawidłowości sanitarno-higienicznych.

Natomiast, po wejściu w życie Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26.08.2015 r. w sprawie w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach przeprowadzono kontrole akcyjne w sklepikach szkolnych, które miały na celu sprawdzenie przestrzegania wymagań. Szczegółowy opis w części dotyczącej Zakładów żywienia zbiorowego.

Ponadto przeprowadzono 28 akcyjnych kontroli miejsca wypoczynku dzieci i młodzieży podczas ferii zimowych i wakacji, podczas których nie stwierdzono nieprawidłowości.

Wnioski o ukaranie

Skierowano 8 wniosków o ukaranie do Pomorskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Gdańsku, z czego 1 został przekazany Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu w Gdańsku. Wnioski kierowano w następujących przypadkach:

- rozpoczęcia działalności bez złożenia wniosku o zatwierdzenie zakładu i wpis do rejestru zakładów nadzorowanych przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej,
- rozszerzenia profilu prowadzonej działalności poza zakres określony w decyzji, uniemożliwienia przeprowadzenia urzędowej kontroli żywności,
- wprowadzania do obrotu środków spożywczych bez oznakowania w języku polskim,
- nieprawidłowe oznakowanie środka spożywczego.

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny nałożył grzywny w łącznej wysokości 67.000 zł, z czego jedna kara w wysokości 51 000 zł została nałożona na podstawie wniosków o ukaranie złożonych przez 9 Państwowych Powiatowych Inspektorów Sanitarnych woj. pomorskiego.

Nadzór nad środkami zastępczymi

W przypadku uzasadnionego podejrzenia, że do obrotu wprowadzany jest produkt spełniający definicję środka zastępczego lub nowej substancji psychoaktywnej, Państwowy Inspektor Sanitarny może podjąć następujące działania:

- Wstrzymać produkcję lub wprowadzanie do obrotu albo nakazać wycofanie z obrotu,
- Zatrzymać produkt na okres maksymalnie 18 miesięcy w celu wykonania badań,
- Zakazać prowadzenia działalności w pomieszczeniach lub obiektach wykorzystywanych do produkcji lub obrotu środkami zastępczymi na okres maksymalnie 3 miesięcy.
- W przypadku stwierdzenia, że produkt stwarza zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi nałożyć karę pieniężną w wysokości od 20.000 do 1.000.000 zł.

W 2015r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Wejherowie otrzymał do prowadzenia 14 spraw związanych z podejrzeniem wprowadzenia do obrotu środków zastępczych. Można wyróżnić 3 zasadnicze kategorie prowadzonych spraw:

- Zgłoszenia o przypadkach zatruciu środkami zastępczymi zgłoszonymi przez Szpital Specjalistyczny w Wejherowie.

W takich przypadkach Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Wejherowie kierował pismo do Policji w celu próby zidentyfikowania osób lub podmiotów, które udzieliły substancji psychoaktywnych ofiarom zatruc,

- Zgłoszenia podejrzenia wprowadzania do obrotu środków zastępczych przekazane przez Policję.

W takich sprawach, w przypadku udowodnienia wprowadzania do obrotu środków zastępczych na osobę która dopuściła się tego czynu nakładana jest grzywna.

- Przesyłki zabezpieczone przez Urząd Celny.

W przypadku zabezpieczenia przesyłki przez Urząd Celny i przekazania jej Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu w Wejherowie podejmowana była współpraca z Policją w celu ustalenia, czy adresaci prowadzą obrót środkami zastępczymi.

Tabela 8 Sprawy związane z nadzorem nad środkami zastępczymi prowadzone w 2015 r.

Liczba spraw	Od kogo pozyskano informacje	Treść sprawy	Sposób załatwienia sprawy
9	Szpital specjalistyczny	Podejrzenie zatrucia dopalaczami	• 8 spraw - przekazano informację policji w celu uzyskania informacji o ewentualnym sprzedawcy – trwają czynności w 2 sprawach, 6 spraw zakończono – nie ustalono osoby udzielającej środka • 1 zgłoszenie przekazano PPIS w Pucku
3	Policja	Podejrzenie wprowadzania do obrotu środka zastępczego	• zakończono 1 postępowanie i wymierzono grzywnę w wysokości 30tyś (zapłacona) • 1 postępowanie w toku, będzie nałożona grzywna (przypuszczalnie 20tyś) • 1 postępowanie – tylko zniszczenie na koszt skarbu państwa, brak dowodów na wprowadzanie do obrotu
1	Urząd Celny	Przesyłka zawierająca środek zastępczy 1200g	Podejrzenie zamiaru wprowadzania do obrotu, przekazano do policji wniosek celem ustalenia – trwa postępowanie wyjaśniające
1	Urząd Celny	Przesyłka zawierająca środek zastępczy 1,5g	Raczej na własny użytek, odbiorcę pouczono o szkodliwości środków zastępczych, środek zostanie zniszczony na koszt skarbu państwa

Nadzór nad produkcją pierwotną

W 2015 r. kontynuowano działania zmierzające do wyegzekwowania właściwych warunków sanitarno-higienicznych produkcji pierwotnej (gospodarstw rolnych, plantatorów owoców). W związku z tym na szczeblu wojewódzkim zostało podpisane porozumienie z dnia 20.01.2015r. w sprawie współdziałania Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, Inspekcji Ochrony Środowiska w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego. W ramach realizacji ww. porozumienia przedstawiciele PPIS w Wejherowie przeprowadzili dwie kontrole wspólnie z przedstawicielami PIORIN w gospodarstwach zajmujących się uprawą truskawek. W wyniku kontroli wyegzekwowano wykonanie badań mikrobiologicznych wody pochodzącej z ujęcia własnego stosowanej do podlewania upraw w jednym z gospodarstw. Ponadto nie stwierdzono innych nieprawidłowości higienicznych.

Na terenie powiatu wejherowskiego przeważają małe uprawy, gdzie zbiorem zajmują się właściciele i rodzina. Sporadycznie zatrudniani są pracownicy sezonowi. Na polach oddalonych od miejsca zamieszkania ustawiane są przenośne toalety i kontenery z wodą. Uprawy podlewane są jedynie gdy znajdują się przy posesjach właścicieli. Podczas przeprowadzonych kontroli nie stwierdzano uchybień sanitarno-higienicznych.

Ponadto, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Wejherowie kontynuował działania informacyjne dla podmiotów prowadzących produkcję pierwotną, między innymi biorąc udział w szkoleniach dla rolników organizowanych przez ODR. Dodatkowo w prowadzone są działania edukacyjne dotyczące prawidłowej uprawy owoców i warzyw wg. wytycznych WHO „Pięć kroków uprawy bezpiecznych owoców i warzyw”. Działania będą kontynuowane, aby objąć nadzorem wszystkie podmioty prowadzące produkcję pierwotną i zapewnić bezpieczeństwo żywności pochodzenia roślinnego.

OCENA WARUNKÓW SANITARNYCH W PLACÓWKACH OŚWIATOWO- WYCHOWAWCZYCH

Spełnienie wymogów higienicznych i zdrowotnych w przedmiotowych placówkach jest oceniane na podstawie stanu sanitarno- higienicznego i technicznego budynków, procesu higienizacji nauczania, zaplecza sportowego oraz sposobu dożywiania dzieci i młodzieży szkolnej.

PLACÓWKI SZKOLNE

W roku sprawozdawczym przeprowadzono 104 kontrole w 67 placówkach, na 97 podległych. PPIS w Wejherowie nie nadzoruje szkół ponadgimnazjalnych, w których Starostwo jest organem prowadzącym lub założycielskim. W tych obiektach nadzór sprawuje inspektor wojewódzki.

Tabela 9 Zestawienie liczby podległych placówek szkolnych z wyszczególnieniem liczby uczniów

Typ placówki	Liczba obiektów w ewidencji	Liczba obiektów skontrolowanych	Liczba uczniów w skontrolowanych obiektach
Szkoły podstawowe	55	37	14767
Gimnazja	25	16	4613
Szkoły ponadgimnazjalne (nie podległe Starostwu)	4	2	396
Inne (m.in.szkoły specjalne, szkoły muzyczne i placówki pracy pozaszkolnej)	13	12	638
Ogółem	97	67	20414

Zestawienie nie obejmuje szkół ponadgimnazjalnych podległych Starostwu w Wejherowie.

Ocena stanu sanitarno-higienicznego i technicznego sprzętu, pomieszczeń i budynków

W 2015 roku nieprawidłowości stwierdzono, podobnie jak w roku poprzednim, w 1/5 skontrolowanych placówek. Większość nakazów administracyjnych dotyczyła poprawy stanu sanitarno-technicznego pojedynczych pomieszczeń szkolnych.

W roku sprawozdawczym przeprowadzono szereg inwestycji, mających za zadanie poprawę warunków sanitarnych, między innymi rozbudowano Zespół Kształcenia i Wychowania w Rozłazinie, Szkołę Ekologiczną w Rumii, Szkołę Podstawową Sióstr w Wejherowie oraz Szkołę Podstawowa Nr 9 w Wejherowie o nowe sale gimnastyczne z zapleczem socjalnym i sanitarnym. Dwie szkoły podstawowe rozbudowano o nowe sale dydaktyczne. Dodatkowo w 4 placówkach oddano do użytku inne obiekty sportowe m.in. siłownie napowietrzne, boiska wielofunkcyjne, place rekreacyjno-sportowe.

Ocena warunków do utrzymania higieny osobistej przez uczniów.

Z roku na rok poprawiają się warunki utrzymania higieny w szkołach. Sanitariaty zaopatrzone są w środki do higieny osobistej typu mydło w płynie i ręczniki jednorazowego użytku. Braki w/w środków zdarzają się tylko w pojedynczych przypadkach. Wszystkie placówki mają zapewnioną zimną i ciepłą wodę bieżącą. Brak kanalizacji centralnej stwierdzono w 24 placówkach oświatowych(rok wcześniej w 32 placówkach). Są to najczęściej szkoły podstawowe zlokalizowane w małych miejscowościach na terenie powiatu. Nie powoduje to jednak zaniedbań w zakresie utrzymania właściwych warunków higienicznych w tych placówkach.

Higienizacja procesu nauczania

Pojęcie to obejmuje ocenę następujących aspektów:

- dostosowanie mebli edukacyjnych do zasad ergonomii, rozkład zajęć lekcyjnych,
- warunki zdrowotne w szkolnych pracowniach komputerowych,
- realizacja wymogów w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych.

Ocenę dostosowania mebli szkolnych i przedszkolnych do wzrostu uczniów i przedszkolaków.

- przeprowadzono w 42 placówkach na 706 stanowiskach, nieprawidłowości stwierdzono zaledwie na kilku stanowiskach.

Higieniczną ocenę rozkładów zajęć lekcyjnych

- przeprowadzono w 18 placówkach szkolnych w 186 oddziałach, nieprawidłowości stwierdzono w 20 oddziałów, w znacznie większej liczbie placówek niż 2014r. (wówczas było zaledwie w 4,3 placówkach).

Natomiast ocenia się, że równomierne obciążenie uczniów zajęciami szkolnymi uległo poprawie, z uwagi na to że różnice między liczbą godzin lekcyjnych między poszczególnymi dniami tygodnia zmalały do dwóch godzin. Wytyczne Głównego inspektora Sanitarnego zalecają różnicę jednej godziny.

Ocenę zapewnienia uczniom możliwości pozostawienie w szkole podręczników i przyborów szkolnych.

- przeprowadzono we wszystkich szkołach. Wszystkie placówki zapewniają taką możliwość. Wymóg ten jest spełniony poprzez doposażenie placówek w meble na pomoce dydaktyczne, indywidualne szafki na podręczniki szkolne oraz indywidualne szafki odzieżowe.

Warunki zdrowotne w szkolnych pracowniach komputerowych

Wszystkie placówki szkolne posiadają pracownie komputerowe. Wymogi dotyczące zachowania prawidłowych odległości między sąsiadującymi monitorami i między uczniem a tyłem sąsiedniego monitora są zachowane. Krzesła i stoliki są dostosowane do wymagań ergonomii. We wszystkich pracowniach opracowano regulaminy bhp. Nieprawidłowości w w/w pracowniach nie stwierdzono.

Realizacja wymogów w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych

W roku bieżącym 2 szkoły ponadgimnazjalne i 16 skontrolowanych gimnazjów stosowało substancje i preparaty chemiczne. Nieprawidłowości w zakresie braku aktualnego spisu, odpowiedniego oznakowania i przechowywania tych substancji nie stwierdzono.

Warunki do praktycznej nauki zawodu

Obecnie uczniowie praktyczną naukę zawodu odbywają poza budynkami szkół w funkcjonujących na terenie powiatu zakładach pracy.

Dożywianie dzieci i młodzieży w szkołach.

80 placówek na 84 podległe zapewniło uczniom jakikolwiek posiłek, w tym 74 placówki wydawały obiady. Szkoły nie zapewniające żadnych posiłków, to: Szkoła Podstawowa w Głodnicy z liczbą uczniów 12, Zasadnicza Szkoła Rzemiosł w Wejherowie, Gimnazjum i Liceum Salezjańskie w Rumii. Na terenie 3 wymienionych szkół funkcjonują sklepiki szkolne. W 6 szkołach wydawane są tylko śniadania dla dzieci i młodzieży objętych opieką społeczną.

Łącznie z ciepłych posiłków korzystało 33 uczniów na terenie powiatu (podobnie było w r. poprzednim), w tym z dofinansowania do posiłku korzystała połowa żywionych uczniów. Najwięcej uczniów korzystało z nieodpłatnych obiadów w gminie Gniewino (100 dożywianych uczniów), natomiast gminy, Linia, Szemud, Łęczyce i Choczewo zapewniły posiłki dla prawie połowy uczniów. Stopniowo poprawia się dożywianie uczniów w szkołach w Redzie. W 2013r. zaledwie 11 uczniów korzystało z obiadów w stołówkach szkolnych, w 2014 było ich 13. Obecnie odsetek dożywianych uczniów na terenie miasta wynosi 17.

Stołówki szkolne

Urzędową kontrolą żywności objętych jest 54 obiektów szkolnych, prowadzących żywienie zbiorowe uczniów (szkoły i zespoły szkół) W 33 placówkach funkcjonują piony kuchenne, a do 22 szkół posiłki dostarczane są w systemie cateringowym przez firmę wybieraną przez MOPS lub GOPS.

W 2015 r. przeprowadzono 33 kontrole w pionach kuchennych. Wystawiono 1 mandat karny za używanie w produkcji przeterminowanych środków spożywczych. W drugiej połowie roku, w związku z wejściem w życie nowego Rozporządzeniem Ministra Zdrowia dotyczącego między innymi wymagań jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży, nadzór w pionach kuchennych skoncentrowano na realizacji wymogów ww. rozporządzenia. Wyniki kontroli zostały omówione w części Zakłady żywienia zbiorowego.

Dyrekcja szkół podchodzi odpowiedzialnie do zapewnienia bezpieczeństwa żywności i właściwej jakości żywności w placówkach. Inwestuje w szkolenia pracowników, a także w programy komputerowe niezbędne do prawidłowego bilansowania posiłków według zasad nowego rozporządzenia. Prawidłowej realizacji rozporządzenia sprzyja także nowoczesne zaplecze techniczne pionów kuchennych (np. piece konwekcyjno-parowe), które pozwala ugotować smaczne i zdrowe posiłki, eliminując etap smażenia czy dodatek dużej ilości tłuszczu. Dlatego przy modernizacji pionów kuchennych celowe jest inwestowanie w profesjonalny sprzęt gastronomiczny.

Programy szkolne „Owoce w szkołach” i „Szkłanka mleka”

Poprawił się odsetek szkół, uczestniczących w programach mających na celu nieodpłatne udostępnianie uczniom klas 0-III surowych owoców, warzyw oraz wszystkim uczniom szkół podstawowych mleka. W roku sprawozdawczy 96 szkół podstawowych wzięło udział w programie „Szkłanka Mleka”(w 2014-94), a 100 szkół podstawowych w programie „Owoce w szkole” (w 2014-89). Oba programy finansowane przez Agencję Rynku Rolnego Oddział w Gdyni.

Sklepiki szkolne

W 2015 r. (stan na grudzień) w podległych placówkach oświatowych funkcjonowały 23 sklepiki szkolne, w szkołach miejskich 18 sklepików, w placówkach wiejskich 5 sklepików. W 2015 r. przeprowadzono łącznie 25 kontroli przedmiotowych zakładów.

Dnia 01.09.2015 r. weszło w życie Rozporządzeniem Ministra Zdrowia dotyczące między innymi asortymentu, który może być sprzedawany w sklepikach szkolnych, dlatego w drugiej połowie 2015 r. wzmożono nadzór nad tymi placówkami.

Z uwagi na liczne wątpliwości w interpretacji przepisów, we wrześniu 2015 r. przeprowadzono szkolenie dla agentów sklepików oraz dyrektorów szkół wyjaśniające zasady stosowania Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26.08.2015 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach. Podczas szkolenia szczególny nacisk położono na wytłumaczenie obecnym, co oznaczają sformułowania użyte w rozporządzeniu np. „bez dodatku cukrów”, „bez

„dodatku substancji słodzących” itd., których zrozumienie jest niezbędne w prawidłowym wybieraniu asortymentu do sklepiku. Pokazano praktyczne przykłady produktów prawidłowych i niezgodnych z rozporządzeniem. Z uwagi na dużo kontrowersji i pytań szkolenie było bardzo potrzebne.

Reasumując, od 01.09.2015 r. przeprowadzono kontrole w 19 zakładach z 23 będących pod nadzorem. W 10 przypadkach stwierdzono nieprawidłowości (z czego w pięciu zakładach pojedyncze niezgodności) dotyczące asortymentu wprowadzanego do obrotu. Nieprawidłowości dotyczyły niedostosowania asortymentu do wymogów rozporządzenia tj. sprzedaż produktów zawierających zbyt dużo cukru lub z dodatkiem zabronionych substancji słodzących np. w mlekach smakowych, jogurtach, wodach smakowych, lub w ogóle niedopuszczone przez ww. rozporządzenie tj. napoje, drożdżówki, prażynki smakowe, wafelki, gumy. Problemem dla przedsiębiorców jest również dezinformacja medialna na temat grup produktów, które mogą być wprowadzane do obrotu. Błędne informacje na temat możliwego do oferowania asortymentu przekazują także firmy prowadzące komercyjne szkolenia w tym zakresie.

Pozytywne zmiany w asortymencie sklepików szkolnych to oferowanie dzieciom wody i soków w miejsce napojów, w tym napojów gazowanych i tzw. „energy drinków”, wprowadzenie owoców, w tym suszonych w miejsce słodkich i słonych przekąsek. Szereg sklepików uzyskało zgodę na robienie kanapek lub korzysta z pionów kuchennych szkół przygotowując wartościowe drugie śniadanie w postaci kanapki z pełnoziarnistego pieczywa, z wysokogatunkową wędliną lub serem i koniecznie z dodatkiem warzywnym.

Wprowadzenie rozporządzenia bez okresu przejściowego spowodowało także, że część przedsiębiorców z uwagi na ograniczony asortyment dopuszczony do sprzedaży, a także obecny na rynku (producenci nie mieli czasu na dostosowanie produktów do wymogów rozporządzenia) postanowiła zakończyć działalność. Podsumowując, od września 2015 r., czyli po wejściu w życie RMZ z 26.08.2015 r., zlikwidowanych zostało 7 sklepików szkolnych. Zamknięcie pozostałych pozostaje bez związku z ww. rozporządzeniem. Należy jednak zauważyć, że trzy nowe podmioty postanowiły rozpocząć działalność i prowadzą sklepiki z asortymentem zgodnym z wymogami rozporządzenia. Dostęp do zdrowej żywności w sklepiku szkolnym przy jednoczesnym wyeliminowaniu „jedzenia śmieciowego” jest niezwykle istotny do prawidłowego rozwoju dzieci i zapobiegania chorobom cywilizacyjnym, takim jak otyłość, cukrzyca, nadciśnienie.

Warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego i rekreacji.

Placówki szkolne w głównej mierze korzystają z własnego zaplecza sportowego, sporadycznie udostępniane są obiekty sportowe prowadzone przez gminy. Odnotowuje się niewielką poprawę warunków organizacji zajęć wf-u.

- 3/4 placówek posiada sale gimnastyczne wraz z zapleczem sanitarnym
- 1/5 placówek szkolnych posiada niewystarczające warunki do prowadzenia zajęć w-f, gdzie do dyspozycji uczniów są tylko sale rekreacyjne lub zastępcze, bez właściwego zaplecza sanitarnego.
- w 10 placówkach zajęcia odbywają się na korytarzach. W większości są to małe szkoły wiejskie, ale problem dotyczy również kilku dużych szkół miejskich. Poprawiła się sytuacja w Szkole Podstawowej nr 9 w Wejherowie, gdzie w br. oddano do użytku salę treningową wraz z zapleczem socjalnym i sanitarnym.

Ocena wypoczynku dzieci i młodzieży.

Tabela 10 Zestawienie letniego i zimowego wypoczynku organizowanego na terenie powiatu.

	Liczba obiektów						Liczba uczestników	
	Zgłoszonych		Skontrolowanych		Z nieprawidłowościami			
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Wypoczynek zimowy	18	23	14	18	1	0	2846	591
Wypoczynek letni	113	122	66	85	2	1	4264	7125

W 2015 roku liczba dzieci korzystających z wypoczynku zimowego drastycznie zmalała w stosunku do roku poprzedniego, natomiast prawie dwukrotnie wzrosła liczba dzieci wypoczywających latem. Zwracamy uwagę, że dane dotyczą tylko skontrolowanych placówek.

Obecnie przeważają krótkie, kilkudniowe formy wypoczynku, organizowane zarówno zimą jak i latem. Każdy turnus wymaga zgłoszenia wypoczynku do Kuratorium Oświaty, właściwego ze względu na miejsce zamieszkania organizatora wypoczynku. Niezwłocznie po wydaniu zaświadczenia, kurator oświaty przesyła kuratorowi oświaty, państwowemu powiatowemu inspektorowi sanitarnemu i komendantowi powiatowemu PSP, właściwemu ze względu na miejsce lokalizacji wypoczynku, wersję elektroniczną zgłoszenia wypoczynku. Od kilku lat nie ma wymogu uzyskiwania przez organizatorów kwalifikacji sanitarnej obiektu, natomiast w rejestrze zgłoszenia do bazy kuratorium należy podać szczegółowe informacje dotyczące danych organizatora, wieku i liczby uczestników, kwalifikacji wychowawców, sposobu wyżywienia, terminu, miejsca lokalizacji i warunków zakwaterowania. Jak wynika z zamieszczonej powyżej tabeli, część krótkotrwałych turnusów nie jest objęta kontrolą sanitarną, ze względu na trudności organizacyjne. Natomiast skontrolowane zostały wszystkie obiekty oraz miejsca wypoczynku. Stwierdzone pojedyncze nieprawidłowości dotyczyły niewłaściwego stanu sanitarnego miejsca wypoczynku.

Obozy, posiadające własne ujęcie wody są zobowiązane do przedstawienia przed rozpoczęciem turnusu wyniku, potwierdzającego

właściwą jakość wody. Z uwagi na zbyt późno przeprowadzane badania wody w latach ubiegłych, polecono organizatorom wycieczki pod namiotami wykonanie badania wody przeznaczonej do spożycia w terminie 21 dni przed rozpoczęciem obozu. W przypadku niewłaściwej jakości wody umożliwia to podjęcie działań mających na celu poprawę jej jakości. Większość organizatorów dostosowała się do wyznaczonego terminu. Jeden z wodociągów lokalnych, ze względu na dużą liczbę odbiorców, oraz długi czas trwania wycieczki letniego został objęty urzędową kontrolą sanitarną. Zobowiązuje to administratora wodociągu do respektowania wymogów rozporządzenia, dotyczącego jakości wody przeznaczonej do spożycia.

Ocena warunków sanitarnych w przedszkolach, punktach przedszkolnych i żłobkach.

W roku sprawozdawczym przeprowadzono 134 kontrole w 116 żłobkach i przedszkolach.

Tabela 11 Zestawienie liczby podległych placówek żłobkowych i przedszkolnych w latach 2013-2014.

Typ placówki	Liczba obiektów		Liczba dzieci	
	2014	2015	2014	2015
Żłobki	24	22	287	279
Punkty przedszkolne, przedszkola	91	94	4960	5083
Ogółem	115	116	5247	5362

W stosunku do roku poprzedniego liczba placówek dla najmłodszych dzieci nie uległa zasadniczej zmianie, natomiast nadal zauważa się rotację w tworzeniu i likwidowaniu żłobków, punktów przedszkolnych i przedszkoli. W bieżącym roku utworzono 2 nowe żłobki i zlikwidowano 2 istniejące, a 1 przekształcił się w punkt przedszkolny. Utworzono 3 nowe przedszkola i 2 punkty przedszkolne, a 3 istniejące punkty zlikwidowano.

Aż 7 placówek prowadzonych przez Fundację Pozytywne Inicjatywy w Puck, mimo pozytywnych opinii sanitarnych, nie rozpoczęło działalności z uwagi na zbyt małą liczbę chętnych dzieci. Brak dotacji unijnych na placówki fundacji w 2015r. skutkowało zwiększeniem opłaty za pobyt dziecka w dotowanych wcześniej placówkach.

Z roku na rok poprawia się sytuacja wyposażenia pomieszczeń w meble z atestami lub certyfikatami. W bieżącym roku 84 placówki przedszkolne posiadały meble w 100 z certyfikatami, a 10 placówek powyżej 50.

W kontrolowanych placówkach zapewnione są właściwe warunki do utrzymania prawidłowej higieny osobistej dzieci, tylko w 1 placówce przedszkolnej stwierdzono nieprawidłowości dotyczące braku środków higienicznych w sanitariacie. Przy Prywatnym Przedszkolu w Bolszewie dobudowano salę rekreacyjno-zabawową.

W 2015 roku nieprawidłowości stwierdzono w 14 podległych placówkach, w 2014r. – w 11. W roku sprawozdawczym wydano 9 decyzji administracyjnych, dotyczących głównie poprawy stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń.

Nieprawidłowości typu brak prawidłowo przechowywanej pościeli, brak wyposażenia placówki w meble z certyfikatem lub atestem stwierdzono w żłobkach lub małych placówkach zlokalizowanych w budynkach mieszkalnych. Sporadycznie nieprawidłowości stwierdza się w nowo powstałych placówkach przedszkolnych.

Ochrona terenów rekreacyjnych i sportowych przed zanieczyszczeniem przez zwierzęta

W 2015r., tak jak rok wcześniej, 70 przedszkoli i żłobków posiadało place zabaw. Wszystkie placówki oświatowo-wychowawcze posiadały właściwe ogrodzenie terenu. Piaskownice były w 92 właściwie zabezpieczone.

Interwencje dotyczące placówek oświatowo-wychowawczych

Interwencje, najczęściej anonimowe, które były zgłaszane w 2015r. do PSSE w Wejherowie (11 przypadków, w tym 4 zasadne) dotyczyły m.in.:

- niewłaściwego stanu sanitarnego pomieszczenia i posesji punktu przedszkolnego zlokalizowanego w Wejherowie
- nieprawidłowości w rozkładzie zajęć lekcyjnych
- wyposażenia sali przedszkolnej w krzesła i stoliki nie dostosowane do wzrostu dzieci oraz w meble na pomoce dydaktyczne nie posiadające stosownych atestów lub certyfikatów
- prowadzenia zajęć lekcyjnych w 2 salach usytuowanych poniżej poziomu terenu
- braku odpowiednich działań Dyrektorów placówek w związku z wystąpieniem wszawicy u uczniów.

Sankcje karne.

W 2015r. nałożono 2 mandaty karne na sumę 200 zł. Dotyczyły niewłaściwego stanu sanitarnego pomieszczeń i zapleczy sanitarnych na kolonii oraz w Punkcie przedszkolnym w Wejherowie.

NADZÓR LABORATORYJNY

Nasze Laboratorium działa w strukturze Zintegrowanego Systemu Badań Laboratoryjnych inspekcji sanitarnej i wykonuje badania kału na obecność chorobotwórczych pałeczek jelitowych. W ramach usług zleconych wykonujemy odpłatnie badania wody do spożycia, wody z basenów i kąpielisk, wymazy

czystościowe oraz badania skuteczności procesów sterylizacji w placówkach medycznych.

Tabela 12 Zestawienie liczbowe badań laboratoryjnych w latach 2012-2015

Rodzaj próbek		Rok			
		2012	2013	2014	2015
Badania kału	Nadzór	1048	1288	1334	1274
	zlecenia	6173	6006	6650	6322
Identyfikacja serologiczna szczepów Salmonella	zlecenia	-	-	49	53
Badania wody	zlecenia	691	736	719	1004
Wymazy czystościowe	zlecenia	19	3	7	1
Badanie skuteczności sterylizacji	zlecenia	487	505	519	562

Urzędowe badania jakości żywności prowadzone są w Laboratorium przy WSSE w Gdańsku a jakości wody w Laboratorium przy PSSE w Lęborku.

W roku sprawozdawczym 2015 Polskie Centrum Akredytacji, potwierdziło spełnienie przez laboratorium wymagań akredytacyjnych. Uzyskaliśmy również bardzo dobry wynik w corocznych, obowiązkowych Międzylaboratoryjnych Badaniach Biegłości POLMICRO 2015, AQUA 2015 oraz w międzynarodowym programie QWAS (Quality in Water Analysis Scheme).

DZIAŁANIA KONTROLNO-REPRESYJNE

Tabela 13 Zestawienie działań w latach 2014 i 2015

	Epidemiol.		Higiena Żywności		Higiena Komunalna		Higiena Szkolna		Higiena Pracy		Ogółem	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Liczba obiektów skontrolowanych	204	165	878	829	534	391	257	266	166	186	2039	1837
Liczba kontroli	243	311	1216	1086	561	584	310	307	250	250	2580	2538
Pobór prób (woda, żywność, inne)	-	-	468	459	410	551	10	10	1	1	889	1021
Liczba decyzji nakazowych	53	41	13	31	30	29	26	21	90	91	212	213
Liczba nałożonych mandatów	3	5	77	67	5	10	2	2	0	0	87	84
Kwota nałożonych mandatów	700	950	19000	15900	1000	1200	200	200	0	0	20900	18250
Postępowanie egzekucyjne	0	20	0	1	1	4	0	0	5	6	6	31

DZIAŁANIA PLANOWANE DO REALIZACJI W 2016r.

W związku ze stwierdzonymi w 2015 r. nieprawidłowościami, dotyczącymi nieprzestrzegania przez podległe podmioty przepisów dotyczących wymagań higieniczno-zdrowotnych, planujemy w roku bieżącym wzmocnić nadzór w następujących zagadnieniach:

1. Wzmocnienie nadzoru w podmiotach leczniczych w następującym zakresie:
  - a. prowadzenie kontroli wewnętrznej;
  - b. prawidłowość ciągów sterylizacyjnych w podmiotach leczniczych,
  - c. stosowania środków ochrony indywidualnej;
  - d. prawidłowe postępowania z niebezpiecznymi odpadami medycznymi.
2. poprawa wyszczepialności dzieci i młodzieży w 14 i 19 r.ż.
3. podjęcie działań mających na celu zmniejszenie ilości osób uchylających się od obowiązkowych szczepień ochronnych.
4. egzekwowanie wdrożenia i stosowania procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi w podmiotach świadczących usługi medyczne;
5. egzekwowanie wdrożenia wymagań w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy wykonywaniu prac związanych z narażeniem na zranienie ostrymi narzędziami używanymi przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych.

6. Zwrócenie szczególnej uwagi na właściwe wyposażenie nowo powstałych żłobków i przedszkoli w meble z atestem lub certyfikatem oraz właściwe przechowywanie pościeli i leżaków.
7. Wykonanie pomiarów obciążenia uczniów ciężarem tornistrów w wybranych szkołach.
8. Wyegzekwowanie zmiany asortymentu w sklepikach szkolnych pod kątem racjonalnego żywienia dzieci,
9. Wzmożenie nadzoru nad sposobem prowadzenia żywienia w domach opieki społecznej - prowadzenie ocen żywienia,
10. Wzmożenie nadzoru nad firmami cateringowymi oraz placówkami, do których posiłki są dostarczane w systemie cateringowym,
11. Objęcie nadzorem produkcji pierwotnej, w szczególności plantatorów owoców w związku z pojawiającymi się podejrzeniami zakażeń wirusem WZW A, których źródłem mogą być owoce.
12. Zobowiązanie i nadzorowanie zarządzających pływalniami do realizacji nowych wymogów dotyczących m.in. zwiększonej częstotliwości oraz poszerzonego zakresu badań wody.
13. Zwrócenie uwagi na znajomość przepisów prawa dotyczącego nadzoru nad jakością wody do spożycia u podmiotów administrujących wodociągi oraz wyegzekwowanie nowych wymogów w tym zakresie. Dotyczy to w szczególności właścicieli wodociągów lokalnych, którzy dotychczas nie byli zobowiązani do prowadzenia wewnętrznej kontroli jakości wody.
14. Nasilenie działań edukacyjnych i profilaktycznych w celu zapobiegania szerzeniu się grypy zwłaszcza w placówkach oświatowo-wychowawczych oraz zakładach pracy, ze szczególnym uwzględnieniem placówek służby zdrowia.
15. Prowadzenie nadzoru nad warunkami pracy i wypełnianiem przez pracodawców obowiązków, wynikających z oceny ryzyka zawodowego pracowników zatrudnionych w zakładach przemysłu tworzywo sztucznych.

DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE OŚWIATY ZDROWOTNEJ I PROMOCJI ZDROWIA

W ramach działalności oświatowo zdrowotnej i promocji zdrowia realizowaliśmy 7 ogólnopolskich programów, zorganizowaliśmy 2 konkursy plastyczne, 3 Przeglądy Małych Form Teatralnych, Turniej Wiedzy o Zdrowiu, Festiwal Krótkich Filmów o Uzależnieniach oraz Festiwal Piosenki o Zdrowiu. Odbiorcami tych działań były dzieci i młodzież z placówek oświatowo - wychowawczych wszystkich etapów edukacji.

Z naszej inicjatywy odbyło się 8 akcji profilaktycznych o charakterze prozdrowotnym adresowanych do ogółu społeczeństwa, podczas których w przygotowanych punktach informacyjno – edukacyjnych promowaliśmy zdrowy i wolny uzależnień od dymu tytoniowego, alkoholu i środków psychoaktywnych styl życia oraz zachęcaliśmy do wykonywania badań profilaktycznych.

Ponadto na stronie internetowej PSSE w Wejherowie prowadzimy blog oraz Facebook dedykowany dzieciom i młodzieży szkolnej, gdzie można uzyskać cenne porady oraz informacje na temat naszych programów, konkursów akcji i innych przedsięwzięć z zakresu profilaktyki zdrowotnej i promocji zdrowego stylu życia.

Profilaktyka nadwagi i otyłości

Nadwaga i otyłość jest istotnym problemem zdrowotnym populacji polskich dzieci i młodzieży. Szacuje się, że w szkołach podstawowych dotyczy on ok. 20% dzieci, a w gimnazjach około 14% dzieci.

Realizowany od dziewięciu lat ogólnopolski program „Trzymaj Formę” adresowany jest do uczniów V i VI klasy szkoły podstawowej oraz do uczniów gimnazjum i ich rodziców. Celem programu jest edukacja w zakresie kształtowania prawidłowych nawyków zdrowotnych wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin, poprzez promocję aktywności fizycznej i prawidłowego sposobu odżywiania. W roku szkolnym 2014/2015 w powiecie wejherowski realizowano IX edycję programu, którego brzmiało „Rodzino Trzymaj Formę”. Odbiorcami programu było 18 szkół podstawowych i 7 gimnazjów, ogółem wzięło w nim udział 5478 uczniów, rodziców i nauczycieli. Program był realizowany w placówkach zgodnie z założeniami, a dodatkowym wzmocnieniem były zorganizowane przez PSSE w Wejherowie przedsięwzięcia: III Turniej wiedzy o zdrowiu i III Przegląd Form Teatralnych pod hasłem „Wiem co jem”, w których udział wzięło około 500 uczniów.

„Izotoniki, energetyki...neonowe napoje, płyny dodające skrzydeł...”

W ramach organizowanych przez szkoły Tygodni Profilaktyki zostaliśmy zaproszeni do Gimnazjum nr 1 w Rumi oraz do Szkoły Podstawowej w Częstkwie. Próbowaliśmy wraz z młodzieżą podczas tych spotkań odpowiedzieć na pytania:

- Dla kogo są przeznaczone izotoniki i energetyki...?,
- Co zawierają w składzie?
- Pić czy nie pić?

Ciągle obserwujemy wzrost zainteresowania dzieci i młodzieży napojami energetycznymi. Warto więc poświęcać uwagę tym produktom, podczas edukacji konsumenckiej stanowiącej element programu "Trzymaj Formę".

Profilaktyka antynikotynowa

Okolo 9 milionów Polaków w wieku od 15 i więcej lat przyznaje się do nałogowego palenia tytoniu. Ponad 14 milionów osób niepalących codziennie biernie inhaluje dym tytoniowy. Chociaż najnowsze badania pokazują tendencję spadkową nadal codziennie pali papierosy ok. 31% mężczyzn i ok. 18% kobiet. Największy odsetek palaczy odnotowuje się w przedziale wiekowym 50-59 lat. Niepokojąca jest utrzymująca się tendencja wzrostu częstości codziennego palenia wśród młodych ludzi w wieku 20-29 lat.

W ramach Programu Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce oraz w związku z obchodami Światowego Dnia Bez Tytoniu oraz Światowego Dnia Rzucania Tytoniu przeprowadziliśmy akcje profilaktyczne adresowane do młodzieży i społeczności lokalnej, podczas których w mobilnych punktach informacyjno – edukacyjnych, wszyscy zainteresowani mogli dokonać pomiaru ciśnienia tętniczego krwi zmierzyć poziom tlenu węgla w wydychanym powietrzu, poziom cukru we krwi oraz porozmawiać na temat szkodliwości wdychania dymu nikotynowego i otrzymać ulotki zachęcające do rzucenia palenia.

Programy antynikotynowe dla szkół i przedszkoli

W Polsce, aż 14% dzieci po raz pierwszy sięga po papierosa w wieku 11 lat. Naśladownictwo starszych, przyzwolenie społeczeństwa, demonstracja dorosłości to niektóre czynniki leżące u podstawy nikotynizmu. Realizowane przez PSSE w Wejherowie krajowe programy z zakresu edukacji antynikotynowej adresowane do dzieci, młodzieży i rodziców są źródłem wiedzy na temat negatywnych skutków palenia i biernego wdychania dymu tytoniowego na zdrowie i ważnym elementem w kształtowaniu prawidłowych zachowań zdrowotnym.

„Czyste powietrze wokół nas”

Program adresowany do dzieci w wieku 5 lat. W 2014/2015 program ten był realizowany w 28 oddziałach przedszkolnych. Wzięło w nim udział 2421 dzieci i rodziców.

„Nie pal przy mnie proszę”

Program adresowany do dzieci z klas od I do III szkoły podstawowej. Uczestnikami programu w roku 2014/2015 było 22 szkół, ogółem edukacją objęto 3059 dzieci i rodziców.

„Znajdź właściwe rozwiązanie”

Adresatami programu są starsze klasy szkół podstawowych i gimnazjów. Do realizacji programu w roku szkolnym 2014/2015 przystąpiło 2132 uczniów i rodziców z 28 szkół.

Profilaktyka chorób zakaźnych

Krajowy Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania HIV

W latach 1985 - 2015 w Polsce wykryto 19 524 zakażeń wirusem HIV, odnotowano 3282 zachorowań na AIDS i 1313 zgonów. W od 1 stycznia do 31 grudnia 2015r. w województwie pomorskim odnotowano 71 nowych zakażeń HIV, 1 chorego na AIDS i 3 zgony z powodu AIDS. Zakażenia HIV dotyczą przede wszystkim osób młodych, a rozprzestrzeniają się głównie poprzez kontakty heteroseksualne i homoseksualne .

W ramach programu w 2015 roku szkoły ponadgimnazjalne otrzymały materiały edukacyjne ulotki i broszury.

W grudniu 2015 przy współpracy z Zespołem Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 w Rumii odbył się XI Przegląd Małych Form Teatralnych o tematyce HIV/AIDS pod hasłem „Pomyślmy o HIV”. Podczas imprezy wszyscy uczestnicy i goście zapoznali się z kampanią medialną "HIVokryzja. Wyleczmy się!" Między innymi zaprezentowano film promujący akcję z udziałem Kasi Kleczak (osoby zarażonej wirusem HIV). Przeprowadzono także specjalną akcję koszulkową, podczas której młodzież, pedagodzy i organizatorzy mogli zadeklarować się jako osoby tolerancyjne wobec osób zakażonych wirusem HIV. Impreza jest cykliczna, wpisana na stałe do kalendarza imprez oświatowych powiatu wejherowskiego. Podczas Konkursu zaprezentowano 7 spektakli, udział w Przeglądzie wzięło około 500 uczniów. Zwycięscy przeglądu, uczniowie Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 w Rumii, reprezentowali powiat wejherowski w Wojewódzkim Przeglądzie Małych Form Teatralnych.

Profilaktyka ospy wietrznej

Od kilku lat obserwujemy w kraju wzrost zachorowań na ospę wietrzną wśród najmłodszych. W powiecie wejherowskim w ciągu ostatnich 10 lat liczba zachorowań wzrosła 3-krotnie, do 1330 przypadków w roku sprawozdawczym. Co roku w naszym kraju z powodu ciężkiego przebiegu ospy wietrznej i powikłań hospitalizowanych jest kilkanaście osób, najczęściej to małe dzieci.

Skuteczną metodą zapobiegania ospie wietrznej są szczepienia ochronne.

Niestety nieodpłatne szczepienia obejmują jedynie wąską grupę dzieci zakwalifikowaną ze względów zdrowotnych lub epidemiologicznych.

W 2015 roku kontynuowano rozpoczętą w ubiegłym roku akcję informacyjno-edukacyjną skierowaną do rodziców i opiekunów dzieci do lat 3 uczęszczających do żłobków, klubów malucha i placówek opiekuńczo-wychowawczych z pobytem dziennym i całodobowym. W związku z powyższym placówki tego typu otrzymały materiały informacyjne, w tym opracowaną przez PSSE ulotkę informacyjną zachęcającą do zaszczepiania dzieci.

Profilaktyka grypy

W okresie jesienno – zimowym obserwuje się sezonowe zwiększenie zachorowań na grypę, szczególnie wśród dzieci i młodzieży. Grypa to chorobą szerząca się drogą kropelkową, a placówki nauczania i wychowania są miejscem, gdzie ryzyko przenoszenia wirusa jest bardzo duże.

W związku z powyższym prowadzone były działania informacyjne adresowane do przedszkoli, szkół i zakładów pracy i zalecano propagowanie szczepień ochronnych przeciw grypie i podejmowanie cyklicznych działań edukacyjnych adresowanych do dzieci i rodziców oraz do personelu szkoły na temat profilaktyki grypy. Do placówek przesłano elektroniczne wersje ulotek do rozpropagowania, prezentację multimedialną na temat grypy oraz przydatne adresy stron internetowych w tym do Wojewódzkiej Stacji Sanitarno –

Epidemiologicznej w Gdańsku, gdzie można uzyskać aktualną informację na temat zachorowań na grypę w województwie pomorskim.

Informacje na temat profilaktyki grypy przedstawiane były na stronie internetowej Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Wejherowie.

Profilaktyka uzależnień od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych

„Ars, czyli jak dbać o miłość”

Celem ogólnopolskiego programu w ramach Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy jest ograniczenie spożywania alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych przez kobiety w wieku prokreacyjnym 19-49 lat.

W II edycji programu wzięło udział 13 szkół ponadgimnazjalnych. Bezpośrednią edukacją objęto 784 uczniów i rodziców.

II Powiatowy Festiwal Krótkich Filmów o Uzależnieniach.

Festiwal odbył się 25 listopada. Celem konkursu skierowanego do uczniów szkół ponadgimnazjalnych było propagowanie życia bez nałogów, skłanianie do zachowań asertywnych, kształtowanie postaw promujących zdrowy styl życia wpływające na wzrost poziomu wiedzy na temat zagrożeń związanych z uzależnieniami. Podczas Festiwalu młodzi twórcy zakwalifikowanych do konkursu filmów, wzięli udział w projekcji filmów oraz w panelu edukacyjnym, który składał się z warsztatów filmowych i warsztatów z zakresu profilaktyki uzależnień. Podczas gali finałowej wszyscy uczestnicy mieli możliwość sfotografowania się z logiem ogólnopolskiej akcji „Dopalacze kradną życie” oraz deklaracją „Nie Biorę”, a następnie w obecności twórców i ich opiekunów, gości oraz uczniów szkoły pełniącej rolę gospodarza, odbyło się ogłoszenie werdyktu, projekcja nagrodzonych filmów i rozdanie nagród.

Na koniec Dnia Festiwalowego nastąpiło utworzenie pierwszego w Wejherowie PaTportu. Imprezę zakończono wspólnym tańcem uczniów, nauczycieli gości i organizatorów - „Belgijką”. Patronat honorowy nad Festiwalem objęli Starosta Wejherowski Pani Gabriela Lisius oraz Ministerstwo Spraw Wewnętrznych.

Konferencja „Dopalacze - nowe narkotyki”

W sierpniu w Starostwie Powiatowym w Wejherowie w trosce o zdrowie i bezpieczeństwo mieszkańców, w związku z licznymi zatruciami środkami psychoaktywnymi odbyła się konferencja prasowa na temat zagrożeń dopalaczami, w której udział wzięli Starosta Powiatu Gabriela Lisius, Komendant Powiatowy Policji Krzysztof Lawer oraz z up. Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Wejherowie Zdzisław Westa.

Mobilny punkt edukacyjny "Stop dopalaczom"

6 sierpnia w Centrum Handlowym Jantar w Wejherowie

24 listopada w Zespole Szkół w Łęczycach

25 listopada w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych nr 3 w Wejherowie

Podczas akcji profilaktycznych w mobilnym punkcie edukacyjnym wszyscy zainteresowani mogli uzyskać informację na temat szkodliwości dopalaczy, obejrzeć prezentację multimedialną i uczestniczyć w projekcji filmu na temat szkodliwości zażywania dopalaczy oraz otrzymać ulotki.

Profilaktyka nowotworowa

8 marca z okazji Dnia Kobiet oraz **26 maja** z okazji Dnia Matki w Centrum Handlowym Jantar w Wejherowie zorganizowano stanowisko profilaktyczne, przy których można było zmierzyć ciśnienie krwi, nauczyć się samobadania piersi na fantomie oraz porozmawiać o profilaktyce zdrowotnej. Na odwiedzające nasze stoisko Panie czekały materiały edukacyjne dotyczące mammografii, cytologii, oraz kampanii "Nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu!" oraz drobne upominki.

19 maja, w siedzibie PSSE odbyło się spotkanie poświęcone badaniom mammograficznym i profilaktyce nowotworowej, na które zaprosiliśmy słuchaczki Akademii Złotego Wieku, Uniwersytetu Trzeciego Wieku, pedagogów ze szkół ponadgimnazjalnych oraz pracowników naszej Stacji.

Pani Agata Jabłonowska, reprezentująca firmę LuxMed wygłosiła prezentację na temat samobadania oraz zachęcała kobiety do regularnej kontroli i badań USG i mammografii. Uczestniczki spotkanie miały możliwość ćwiczenia badania palpacyjnego piersi na specjalnych fantomach.

Inne działania nieprogramowane:

Światowy Dzień Zdrowia

W związku z tegorocznymi obchodami Światowego Dnia Zdrowia pod hasłem Bezpieczeństwo żywności - „Z pola na stół - uczynić jedzenie bezpiecznym” 10 kwietnia w ZSP nr 3 w Wejherowie odbyło się spotkanie, podczas którego uczniowie - przyszli kucharze, technicy żywienia oraz usług gastronomicznych uczestniczyli w dwóch wykładach.

Pierwszy wykład przypomniał uczniom 10 zasad zdrowego odżywiania oraz prawidłowy rozkład posiłków w ciągu dnia. Przedstawiono nową Piramidę Żywieniową WHO i omówiono składniki odżywcze potrzebne do prawidłowego funkcjonowania organizmu oraz grupy produktów spożywczych, w których występują.

Drugi wykład utwierdził młodzież w przekonaniu, że każdy może wnieść swój wkład w zapewnienie bezpieczeństwa żywności i uświadomił jakie znaczenie ma bezpieczeństwo żywności w zapobieganiu zatruciom i chorobom przenoszonym drogą pokarmową. Omówiono także jak bezpiecznie

przechowywać i przygotowywać żywność - „Pięć kroków bezpiecznej żywności” oraz jak korzystać z informacji umieszczonych na opakowaniach produktów spożywczych.

II Wejherowski Dzień Promocji Zdrowego Stylu Życia

W kwietniu w ramach II Wejherowskiego Dnia Promocji Zdrowego Stylu Życia, adresowanego do uczniów Szkół Ponadgimnazjalnych oraz słuchaczek Uniwersytetu Trzeciego Wieku w naszym punkcie informacyjno - edukacyjnym nauczyliśmy prawidłowego samobadania piersi i zachęcaliśmy do wykonywania badań profilaktycznych : USG piersi i mammografii oraz promowaliśmy zdrowy i wolny od uzależnień styl życia dokonywaliśmy pomiary ciśnienia; badania smokolizerem i obliczaliśmy BMI. Na odwiedzających nasze stoisko czekały materiały edukacyjne z zakresu profilaktyki nowotworowej, antynikotynowej, materiały na temat zakażeń HIV.

XIII Przegląd Małych Form Scenicznych – Bezpieczne Przedszkole

XIII Przegląd Małych Form Scenicznych w ramach projektu Bezpieczne Przedszkole pod hasłem „Hałas i śmieci niszczą zdrowie dzieci” odbył się w kwietniu w Państwowej Szkole Muzycznej I stopnia w Wejherowie. W 2015 roku celem Przeglądu było kształtowanie prawidłowych nawyków zdrowotnych z szczególnym uwzględnieniem higieny słuchu, inspirowanie do zachowań służących budowaniu atmosfery ciszy i spokoju oraz rozbudzenie świadomości i odpowiedzialności ekologicznej Przegląd miał też za zadanie inspirować i integrować środowiska przedszkolne do działań w zakresie profilaktyki zdrowotnej. W Przeglądzie uczestniczyło 11 przedszkoli.

Festiwal Piosenki o Zdrowiu ŚPIEWAJ NA ZDROWIE

25 marca 2015r. w Zespole Szkolno Przedszkolnym w Szemudzie odbył się Festiwal Piosenki o Zdrowiu ŚPIEWAJ NA ZDROWIE, który zorganizowaliśmy we współpracy z dyrekcją i pracownikami Przedszkola Publicznego oraz wsparciu finansowym Urzędu Gminy Szemud.

Do udziału w Festiwalu zaprosiliśmy dzieci z oddziałów „0” z placówek oświatowych działających na terenie Gminy Szemud. Celem konkursu było promowanie zdrowego i wolnego od dymu tytoniowego stylu życia.

Wszystkie zespoły występujące na Festiwalu otrzymały upominki, a największą nagrodą dla wszystkich był występ gdyńskiego Teatru Gargulec z zabawnym i pouczającym spektaklem pt. "Hamburgery atakują".

Profilaktyka wszawicy

W związku z interwencjami rodziców w sprawie przypadków wszawicy w szkołach na terenie powiatu, podejmowaliśmy działania informacyjno – edukacyjne, w ramach których odbyły się dwie kontrole interwencyjne i przeprowadzono wielokrotnie rozmowy telefoniczne z dyrektorami szkół

i przedszkoli. Dyrektorzy placówek otrzymali w formie elektronicznej pakiet edukacyjny na temat wszawicy: ulotki i prezentacje multimedialną oraz zapoznali się ze stanowiskiem Głównego Inspektora Sanitarnego i Departamentu Matki i Dziecka w Ministerstwie Zdrowia oraz Rzecznika Praw Dziecka w sprawie zapobiegania i zwalczania wszawicy wśród dzieci i młodzieży.

Ponadto w siedzibie Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej odbyło się szkolenie dla przedstawicieli placówek oświatowo-wychowawczych: dyrektorów, nauczycieli i pielęgniarek medycyny szkolnej na temat zapobiegania i zwalczania wszawicy u dzieci i młodzieży oraz postępowania w przypadku wystąpienia wszawicy w placówce. Ogłoszono konkurs plastyczny dla dzieci od „0” do III klasy szkoły podstawowej pod hasłem „Co CI chodzi po głowie”, którego celem jest kształtowanie prawidłowych nawyków higienicznych oraz dostarczenie wiedzy z zakresu zapobiegania wszawicy. Rozstrzygnięcie konkursu nastąpi 31 marca 2016 roku.

Profilaktyka zakażeń WZW typ C

Analizadanych epidemiologicznych wskazuje, że wzw typu C stanowi poważny problem zdrowotny polskiego społeczeństwa. Szacuje się, że liczba zakażonych w Polsce może wynosić 730 000, czyli około 1,9% populacji. Z tej grupy zdiagnozowanych jest zaledwie kilka procent. Przekładając dane szacunkowe na powiat wejherowski należy przyjąć, że około 2000 osób może być zakażona wirusem HCV, z czego zgłoszonych jest nieco ponad 100 osób. Wykrywalność zakażeń wirusem zapalenia wątroby typu C na terenie województwa pomorskiego notowana jest jako jedna z najniższych w kraju. Potwierdza to potrzebę poprawy diagnostyki w kierunku zakażeń HCV oraz podjęcie działań edukacyjnych mających na celu podnoszenie świadomości społeczeństwa w zakresie unikania zachowań ryzykownych i konsekwencji zdrowotnych zakażeń wirusem HCV.

W związku z tym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Wejherowie wystąpił z wnioskiem do Zarządu Powiatu Wejherowskiego o podjęcie realizacji wieloletniego programu zdrowotnego, dotyczącego profilaktyki zakażeń wirusem HCV, finansowanego z budżetu Samorządu Powiatowego. Uzasadnienie wniosku zostało przedstawione na Konwencji Samorządowym i spotkało się z zainteresowaniem ze strony przedstawicieli miast i gmin powiatu.

Kampania "Nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu!"

W 2015 roku włączaliśmy się w rozpoczętą przez Głównego Inspektora Sanitarnego kampanię społeczną realizowaną w ramach Profilaktycznego programu w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych pod hasłem "Nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu!". Na stronie Facebook PSSE umieszczaliśmy spoty reklamowe, bilbordy, plakaty i ulotki kampanijne. Podczas imprez i akcji profilaktycznych

takich jak np. „Międzynarodowy dzień serca” prowadziliśmy dystrybucję ulotek i broszur oraz zachęcaliśmy do zdrowego stylu życia wolnego od uzależnień.

Szkolenia i warsztaty

Wzorem lat ubiegłych w 2015 roku w siedzibie PSSE w Wejherowie odbyło się 6 szkoleń dla koordynatorów i realizatorów w ramach programów profilaktycznych i działań nieprogramowych. Uczestniczyło w nich łącznie 77 nauczycieli i pedagogów, którzy następnie realizowali zadania z zakresu edukacji zdrowotnej z uczniami w swoich szkołach.

Od wielu lat nasze działania wspierają: Starostwo Powiatowe w Wejherowie, Urząd Miasta Wejherowo, Urząd Miasta Rumii, Urząd Miasta Redy i Urząd Gminy Wejherowo, a w 2015 roku również Urząd Gminy Luzino, Urząd Gminy Szemud i Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Redzie. Dzięki tej pomocy ufundowaliśmy nagrody rzeczowe dla uczestników naszych konkursów.